

Harjuline

Raitfeliidu Harju malewa häälekandja

Toimetus ja talitus:

Tallinn, Raarli tän. nr. 8.
Harju malewa staap — tel. 451-91

Tellimise hind aastas

Üksuste wiist — a 50 fnt.
Ühtikut — a 1 fr.

Reklamatuste hind:

Reklamatuste kihil 6 f. m m.
Esimisel " 10 " "
Teisel tees " 12 " "
R. 1. 50 protfenti hinnaalandus.
Tellimisi võtavad vastu kõik komp. päälitid ja naissojal. esindajad.

Nr. 2.

15. veebruar 1933. a.

VI aastakäik.

Sisu: 1) Malewapealiku lfl. lfl. Nr. 5, 6 ja 2; 2) Malewapealiku korraldused; 3) Teadaanded; 4) Oppeala; 5) Kehaline kaswatus; 6) Müükuste pealikute korraldused; 7) Naistodukaitse ala; 8) Noorte Kottaste ala.

Wabariigi 15. aastapäewa puhul.

Meil on armsaks kombeks Wabariigi aastapäewa puhul endid wabastada argipäistest tõist ja toimingust, et mõttes, ühistel aktustel hetkeks peatuda meie rahwa suurima loomingu, s. o., waba rahwa riikliku ülesehituse töö ja iseseiswuse tähtsuse juures.

Omariikluse teel oleme jõudnud juba wiieteistkümnendama tulba juure.

Beatudes, endasse süwenedes, heidame weidi pilku möödunudle. Kauni ajaloolise hetkena paistab meile kõigile weel aeg, kus eesti mees oma sisebist mõõga teinud ja rahwusliku au päästeks ning tulewaste põlwele hüwanguks wabaduse ideaali — riikliku iseseiswuse saawutanud. Wabaduswõitlusile järgnenud majandusliku ülesehituse aastail meie rahwas on tegutsenud sipelga usinusega, luues uusi wäärtusi.

Waatame ainult neile loodud mitmetuhandeile ühistegelisele organisatsioonile, otse kui maast sooja-wihma järele tekinud lugematuile kaswuile — rajatud mitmekümneile tuhandele uufile elujõulistele talupidamistele, wõi kõigile sellele määratuile kultuurilistele wäärtustele loomisele igal alal.

Meil on põhjust küllalt kõike seda rahwa ühist loomingu wabariigi aastapäewal suure lugupidamisega meele tuletada.

Tänapäew tunneme meie kõikjal majanduslist surutist. Oleme riinmatud ka ülemaailmisest majanduslikust kriisist.

Cestlasele omase kainuse ja rahulikkusega peame hindama oluforda, et leida pääseteid.

Wõitlus majanduslike wabaduse eest — olgu iga tõise eestlase hiiüdsõnaks. Relwastume endid ise enda wõimetest lugupidamise, esiwanematelt pärandatud wisaduse ja rahwaste peres hinnatud töökusega.

Raitfeliit on loodud meie rahwa raskemal aegadel raskuste eneste wõitmiseks.

Meie kaitseliitlased näitame tõist oluforra hindamist, püüame olla eeskujuks teistele kaastodanikele ja moraalselt toeks riigi ja rahwa juhtiwale tänapäewa majandusraskuste wõitmisel.

Wabariigi tähtsamal aastapäewal, kodanikud, unustame parema tulewiku nimel, kõik igapäises elus, wõib olla, tekinud arusaamatused ja ühineme üksmeelselt — tegudeks kalli kodumaa auks.

Siis —

Cestimees, su mehe meel

Pole mitte furnud weel!

Rudolf Kuris,

Harju malewa propaganda päälif.

Wabariigi 15. aastapäewa pühitsemine.

Pidulitub jumalateenistused, paraadid, rongikäigud, pidulitub aktused ja peod.

Rätte jõuab Wabariigi 15-es aastapäew, mis on ja jääb meie riiklikus ja rahvuslikus elus kõige tähtsamaks suurpäewaks. Kuigi pühitseme 15-at aastapäewa, on meil põhjust heita pilgud kaugemasse minevikku, aegadesse, kus meie esivanemad samuti, nagu meiega, olid wabad wõrasta wägimelast ja iseseiswad, nende wõitlustesse ja heitlustesse. Kogu meie rahwa minewikust läib läbi heleda joonena kangelaswaim ja meel, olgu see hallist minewikust või wiimajest wabaduswõitlustest. Meie waimusilmade ette tekivad waprast Eesti wanemad, wabadusjõja kangelased, ennastalgawad rahwajuhid ja riigimehed kui ka kogu rahwa mehine meel, kes on ojanud ja tahtnud wõidelda, wõtta ja surra oma maa ja rahwa eest. Wabariigi aastapäewal olgu eriti alakriipsutatud meie wabaduswõitlejate teened ja meeldetuletatud lahinguwäljal langenud — see on meie püha kohus. Wabariigi aastapäewa pühitsemine sündigu igal pool aegsasti ettewalmistatult ja wäärikalt, et igas kodanikus saaks puudutatud ja elustatud kõrged omariikluse ja rahvuslikud aated ning tunded, mis annab wärskust ja elujõudu kõigi raskustega heitlemiseks ja wõitlemiseks esivanemate ja langenud kangelaste eestujul.

Suhtnõõre aastapäewa pühitsemiseks ja pidustuste korraldamiseks.

Wabariigi aastapäewa pühitsemise üldkawasest wõetakse olude kohaselt järgmisi alasi:

1. Pidulik jumalateenistus;
2. Kaitseliitlaste, naiskodukaitse liikmete, noorkotkaste, kodutütarde, kõigi kohapealsete seltskondliste organisatsioonide ja koolilõpilaste ühine paraad;
3. Rongikäigud langenud sõdurite haudadele või mälestussammaste juurde;
4. Pidulitub aktused ja
5. päewakohase sifuga peod.

1. **Pidulik jumalateenistus.** Aegsasti läbirääkida kirikuõpetajaga jumalateenistuse asjus. Wäga ilusaks kombeks tuleb pidada ka sellel päewal wastu wõetud uute kaitseliidu ja naiskodukaitse liikmete kirikliku wande sõotuse andmist. Kirikusse minel ja sealt wäljatulekul kõigi kaitseliitlaste ja naiskodukaitse liikmete ning noorte organisatsioonide poolt, kui kiriku ruumid lubawad, sündigu ühiselt. Selleks olgu määratud üldkorraldaja ühine korraldamise koht kirikusse minekuks ja kirikust wäljatulekul, et ühiselt minna aktusele, langenute kalmistule jne., kuidas kawas ette nähtud.

2. **Ühised paraadid.** Paraadide korraldamisel määrata ühisel nõupidamisel: a) paraadi juhataja, b) paraadi ülesriwistaja ja abilised ning d) wälja selgitada paraadi wastuwõtja.

Paraadi juhataja annab paraadi üle wastuwõtjale, wiib paraadi wastuwõtjast mööda ja jääb wiimase juurde kuni selle lahkimiseni ja ärafaatmiseni.

Paraadi ülesriwistaja ülesandeks on kõik osawõtjad üksuste ja organisatsioonide ülesriwistamine kofulepitud järjekorras ja täpselt määratud ajaks, et paraadi wastuwõtjal ei tuleks asjata oodata.

Paraadist tuleb osawõtta kõigil kaitseliitlastel ja naiskodukaitse liikmel, et wäljendada rahwa kaitse jõudu — nigelaid paraade ei peeta. Kui külm üle 10° R. järele, siis paraade ei peeta.

3. **Rongikäigud.** Rongikäik

teostatakse kas otsekohe aktusele või langenud sõdurite haudadele või mälestussammaste juurde, kus asetatakse, wastawalt kohapealsetele oludele pärgi ja peetasse lühikesi kõnesid, et inimestel, isäranis külma ilmaga, ei tuleks kaua külmutada.

Rongikäikude teostamisel walitakse ühine toimkond, kelle ülesandeks on: a) wäljaselgitada, kes rongikäigust osa wõtawad, määrata aeg ja kogumisekoht; b) kindlaks määrata järjekord rongikäigus; d) wäljaselgitada rongikäigu juhataja; e) määrata korrapidajad abits politseiwõimudele rongikäigu ja tseremoonia ajaks kalmistutel ja mälestussammaste juures; g) kofuseada kawa kalmistul mälestussammaste juures tegutsemiseks, s. o., kes kõnelewad, laulawad, mängiwad, pärgi asetawad jne.; h) tagasi liikumise korral — kas ühises rongikäigus või iga kodanik iseseiswalt (kui pole enam ettenäha aktusi, pidustusi jne.

4. **Pidulitub aktused.** Aktuste kawasest wõetakse päewakohased kõned, laulud, orkestrite ettekanded. Kõned, laulud ja orkestrite ettekanded sündigu waheldamisi. Kawa seab kofu üldtoimkond.

Aktustel määratakse üldkorraldaja ja temale abid ning korrapidajad.

Üldkorraldaja kohuseks on teatawaks teha kõnelejale, lauljale jne., missuguses järjekorras, kui pole kätteantud trükitud kawasid, kellegil tuleb ettefaudega või kõnega esineda. Wab ja lõpetab aktuse.

Korrapidajad walwawad, et aktuse ruumis või platsil walitseks rahu ja rord. Korrariffujad toimetatakse politseiwõimude korraldusse.

Pidulitub aktused alaku kohe pärast paraadi, rongikäiku või jumalateenistust, kui seda korraldatakse, et rahwal ei tuleks mitte oodata, tagasi tulla või hoopis ära jääda.

Soowitawaks tuleb pidada sooja ilmaga aktusi wäljas awaratel platsidel, kui ruumid kitsad.

5. **Peoõhtud.** Peoõhtuid korraldatagu walitud päewakohase eeskawaga.

(R. Saar) major. Sarju mal.-peal.

Kawasest on soowitaw wõtta: a) päewakohane kõne (kui aktust pole warem peetud; b) päewakohane näitemäng; d) isamaaliste ja rahvusliste laulude ja muusikaliste palade ettekanded; e) ilulugemised; g) rahwatantsud; h) walgustus- ja kinopilte wabadusjõhast ja kodumaa kaunistatest kohtadest.

Kõik kaitseliidu üksuste ja naiskodukaitse poolt korraldatawad aktused, pidustused jne. kandku sooja, kodust laadi ja argu olgu nad milgil wiisil „kroonulikud“.

Wabariigi aastapäewa pidustustel püüda kaasa tõmmata kogu rahwas, kõiki seltskondlikke organisatsioone, omawalitsusi ja koole nii, et rahwal jääks tundmine — mitte tema pole pealtwaataja osas, waid ta ise pidutseb ja see on tema pidu!

Rauniks ja tarwilikuks kombeks on kujunenud wäärikale kohale riigilipu wäljapanek maal Wabariigi aastapäewal, kuid oli mitmeski talus ja majas, wõib olla, puudub meie rahwa ühendamisümbol — sini-must-walge lipp. Kellel jeda weel pole, püüdku aegsasti muretseda. Kaitseliitlased ja naiskodukaitse liikmed, olgem selles asjas eeskujuks ja õhutajaks!

Pidude korraldamisel (ka edaspidi harilikudel pidudel) on tarwilik walida korraldawat toimkond.

Korraldawat toimkonna ülesandeks on:

a) kofuseada üksikasjaline pidu kawa; b) hankida peo tegelasi; d) määrata peo tegewtoimkond (wõiwad olla ka osalt korraldawat toimkonna liikmed). Peo korraldawat toimkonda kuuluvad:

a) üldkorraldaja (tarbekorral suuremal jaol 1 või 2 abi); b) peoruumi korraldaja ühes abijõududego; d) näitelawa korraldaja ja tema abi (wõimad ruumikorraldajast olla) e) piletimüüja, g) riitethoidja (tarbekorral ka jalgrataste hoidja); h) kohtade näitajad; i) pilettite kontrollijad; l) korrapidaja ja abid.

Üldkorraldaja ülesandeks on: a) hoolitseb, et kõik korraldawat toim-

tonna tegelased aegsasti kohal oleks, teaksid ja õigel ajal täidaksid oma ülesandeid; b) teatab peo waheaegadest pidulistele; d) awab ja lõpetab peo-õhtu.

Peoruumi korraldaja ülesanded:

a) hoolitseb ruumi kaunistamise ja koristamise eest enne peo algust ja lasseb ruumid kordaseada peale peo lõppu; b) lasseb istmed kohale asetada ja tarbetorral nummerdada; d) hoolitseb köigis ruumes walgustuse eest; e) kui wõõrad ruumid, wõtavad need wastu, annab üle ja lahendab ettetulnud arusaamatused omanifuga.

Näitelawa korraldaja (wõib ka ühtlasi peoruumi korraldaja olla) ülesanded:

a) hoolitseb näitelawa kordaseadmise ja tarwilikkude abinõude eest enne peo algust; b) wahetab näitelawa fiskeade näitemängu waheaegadel; d) seab näitelawa korda peale peo lõppu.

Näitelawa korrapidaja abi ülesanded:

a) hoolitseb eesriide äratõmbamise ja ettetõmbamise eest etenduste ja ettetõmbamiste ajal; b) helistab märgufella.

Piletimüüja ülesanded.

a) hoolitseb õigeaegse piletimüügi eest.

b) annab peale peo lõppu kasahoidjale piletimüügist rahad pileti kontsade järele kwiitungi wastu üle.

Riietehoidja ülesanded:

a) wõtavad wastu riided numbrite wastu ja annab need omanikkudele wälja; b) peale peo lõppu riietehoiu ruumi unustatud warustuse annab üle üld korraldajale omanikkude wäljaandmiseks; d) wõtavad wastu, kui ettenähtud piletite järele riietehoiu raha ja annab selle peale peo lõppu kasahoidjale piletite kontsade järele üle; c) wiihib kogu peo ajal riietehoiu ruumis ja walwab riiete alahoiu eest.

Märkus: Jalgrattaste hoidjal on samad ülesanded, kui riietehoidjal, kuid ta wõib hoiuruumist, kui see lukustatud kindlaks määratud aegadel lahkuda.

Kohtade näitajate ülesanded.

a) wõtawad peowõõrad wastu ja näitawad neile kätte iste wõi seisukoht; b) walwawad, et istekohti ei wõta mitte need wõõrad, kellel selleks pileti järele õigust pole; d) arusaamatuste lahenduseks pööravad korrapidaja poole.

Piletite kontrollijate ülesanded:

a) seisawad peuruumi fiskeäigu juu-

res wäljaspool ust, walwawad, et keegi ilma piletila peoruumi ei lähe; b) tõmbawad piletila küljest kontrollmargid ära; d) peowaheaegadele annawad wäljaminejatele kontrollmargid ja fiskeminekul wõtawad need jälle ära; c) seisawad ettenähtud kohtadel kuni etenduse lõpuni wõi üldkorraldaja korralduseni.

Korrapidaja ülesanded:

a) walwab, et keegi ei rikuks rahu ja ja julgeolekut peo ajal; b) katlejad ja korrarikiujad toimetab wälja peoruumist wõi annab need politseiwõimude korraldusse; d) hoolitseb selle eest, et oleks kohal tulekaitse-abinõud; c) tuleõnnetuse korral kutsub kohale tuletõrje meeskonna.

Rõigi korraldaja toimekonna ametisikute üldiseks ülesandeks on — õigel ajal kohal olla ja ettenähtud ülesandeid täpselt täita, et ära hoida asjatut ootamist ja nurinat piduliste poolt. Põhimõtteks on — kaitseliidu peod olgu eeskujulikud ja hästi ettevalmistatud — halwasti ja ülepea-kaela parem mitte korraldada.

(R. Saar)

major, Sarju malewa päälit.

Sarju malewa päälitu käskliri.

Nr. 5.

Tallinnas, 10. weebuaril, 1933. a.

§ 1.

Uwaldan teadmiseks kaitseministr ksk. Nr. 10 — 1933. a.:

„Räsen korraldada alates 02.02. 33 a. kuni 01.12. 33. a. Raitsewäe ühendatud õpptaütistes katsed neile aspirantide kursuse lõpetanud referwipnikkude ja allohwitseride-üleajatele, kes on awaldanud soowi eksternina sooritada katsed kaadriohwitseri kutse omandamiseks.

Alus: Ohwitseride teenistuskaigu seadlus (R. L. 85 — 1931.) § 25.“

§ 2.

Uwaldan teadmiseks ksk. kaitsewägede Nr. 4301 — 1933. a.:

„Lugeda tegelikus teenistuses olewateks kaitseliidus kindla palgata ametkohtadel: arwates 1. jaanuarist s. a. — tagawarawäe lipnik Arnold Oja — Sarju malewas.

Alus: D. L. S. § 232 pp. 2, 3 ja kaitseliidu põhikirja § 13.

§ 3.

Wabastan malewa wanem instr. aj. k. t. leitnant Arnold Wälja Keila piirkonna instruktoriga kohuste täitmiseft, arwates 1. jaanuarist 1933. a.

§ 4.

Kaitseliidu ülema loal wõtan teenis-

tusse eraisikuna ülemääraltse wabateenijana lepingu alusel referwipnik Sergei Pinsel'i malewa instruktoriga kohale, arwates 13. jaan. s. a.

Diendus: ljh. Nr. 28.

§ 5.

Määrata ref.-lipn. Sergei Pinsel'i Kapla õppepiirkonna instr. aj. k. t., arwates 13. jaan. s. a.

Diendus: ljh. Nr. 28.

§ 6.

Kapla õppepiirkonna instr. aj. k. t. res. lipnik S. Pinsel'i alaliseks asukohaks lugeda Kapla, arwates 13. jaanuarist, s. a.

Diendus: ljh. Nr. 28.

§ 7.

Rinnitan Keila tehn. komp. walitud juhatus ja rewisjonikomisjoni koosseisus: juhatus liikmed — kl. kl. L. Meier, H. Leinbock ja J. Rulp; juhatus tagawara liikmed — kl. kl. H. Piikow ja E. Isot; rewisjoni komisjoni — kl. kl. J. Grünbaum, K. Brehm ja K. Elias ning tagawara liikmeteks — kl. kl. U. Naht ja J. Raun.

Esindajaks malewa esindajate kogusse — kl. L. Meier, kõik arwates 20. det. 1932. a.

Diendus: ljh. Nr. 201/32. a.

§ 8.

Rohila kompani juures lugeda asutatuks ratsakomando, alluwusega Rohila kompanipealikule, arwates 5. weebr. s. a.

Rinnitan Rohila ratsakomando koosseisus: komandopealik — kl. Otto Aud. Malewlased — kl. kl. J. Nesselmann, D. Birke, D. Pontak, K. Ruffmann, D. Wunder, K. Müller, E. Seemann, J. Treubladd ja D. Sadoga.

Diendus: ljh. Nr. 72.

§ 9.

Rinnitan allüksuste püstol-õp. meeskonnad, arwates 1. weebr. s. a. järgmiselt:

Wõlehtme komp.:

Meeskonnapealik — kl. U. Saarmak. Tegew toimfond — kl. kl. E. Saarmak, H. Saarmak ja W. Härt. Tagawara toimfond — kl. kl. J. Haab, E. Jaksen, J. Peep ja L. Meerits.

Sageri komp.:

Meeskonnapealik — kl. F. Sommer. Tegew toimfond — kl. kl. J. Piikmann, P. Laaser ja U. Rehmman. Tagawara toimfond — kl. kl. A. Rasendorf, U. Paselmann, P. Paselmann ja H. Karp.

Raitkõla komp.:

Meeskonnapealik — kl. J. Braun. Tegew toimfond — kl. kl. J. Wedemann, U. Kentsapa ja H. Kempis. Ta-

gamara toimfond — H. H. J. Lepit, J. Luts, J. Einama ja S. Tõnson.

Palbiski komp.:

Meeskonnapealik — Alfred Lipp. Tegew toimfond — H. H. A. Sõbru, D. Loomann ja R. Kuff. Tagawara toimfond — H. H. J. Klesment, A. Riivistil, P. Weber ja G. Berg.

Die ndus: Ijh. Nr. 155/32. a.

§ 10.

Paltiski kompani noortele J. Soonnits'ile, G. Rähwõitra'le, R. Kirshman'ile, R. Kochberg'ile, S. Kaul'ile, E. Promisen'ile, A. Mathiesen'ile, J. Rastel'ile ja D. Puström'ile, kes wastawa noorte kursuse läbiteinud ja 22. jaan. s. a. katsed sooritanud, luban relwad wälja anda.

Die ndus: Ijh. Nr. 67.

§ 11.

Rinnitan Peningi kompanipealikuts H. A. Tuule, arwates 1. weebr. s. a.

Die ndus: Ijh. Nr. 35.

§ 12.

R. Heimberg kandis ette, et tema on Peningi kompani koosseisu, warandudused, rahajummad ja asjaajamise üle annud A. Tuule'le 1. weebr. s. a.

Die ndus: Ijh. Nr. 35.

§ 13.

August Tuule kandis ette, et tema Peningi kompani koosseisu, warandused, rahajummad ja asjaajamise R. Heimberg'ilt wastu wõttis ja Peningi kompani juhtimisele asus, arwates 1. weebr. s. a.

Die ndus: Ijh. Nr. 35.

§ 14.

Uwaldan härra Karl Heimberg'ile tehtud töö ja nähtud waewa eest, Peningi kompani juhtimisel, teenistuse nimel suurimat tänu.

Soodan, et härra R. Heimberg katulewikus, omal uuel asukohal Wirumaal, kaitseleidule wõdraks ei jää ja sama jõu ning innuga meie kodukaitse töös kaasa aitab. Selleks jõudu ja õnne!

§ 15.

Laitse kompanipealik Woldemar Wiit lugeda kaitseleidude wastuwõetaks 6. dek. 1925. a. kuid witte 1. now. 1930. a. nagu see kfl. Nr. 55 § 1—31. a. tähendalud.

§ 16.

Rinnitan kohtadele: Sergei Pinsel'i — malewa relwurpealiku abiks, arwates 13. jaan. s. a.

Jõeletme kompaniis: Ernst Kamps'i — relwurpealiku; Ewald Saarmal'i — majanduspealiku; Eduard Argus'e — sekretäriks; Arnold Nõu — I rühma pealiku abiks; Arwed Saarmal'i — II rühma pealiku; Paul Rei

— III rühma pealiku abiks — kõit arwates 9. weebr. 1933. a.

Sarku komp.: Julius Korjen'i — ratsja komando pealikuks, arwates 5. weebr. s. a.

Juuru komp.: Erich Tendal'i — komp. õppepealikuks; August Koit'i — kompani warahoidjaks; Anton Tõntsingi — kompani spordipealikuks; Johannes Ausmees'i — kompani propaganda-pealikuks; Oskar Rootsmann'i — I rühma pealikuks; Arthur Pisang'i — II rühma pealikuks; Teodor Soome — I rühma I jao pealikuks; Eduard Soome — I rühma 2. jao pealikuks; Jaan Wuusmann'i — I rühma 3. jao pealikuks; Bernhard Laas'i — II rühma 1. jao pealikuks; August Kadadu — II rühm. laskejuhatajaks; Eduard Jõulu — III rühm. laskejuh. abiks; Alek. Gruuse — ratsjakomando laskejuhatajaks; Walter Weinberg'i — ratsjakom. laskejuh. abiks ja Hans Pander'i — suusturjao pealikuks — kõit arwates 15. weebr. 1933. a.

Järlepa komp.: Martin Roham'i — I rühm. pealikuks; Jaan Jsa'i — I rühm. 1. jao pealikuks; Joh. Orbus'e — II 1. jao pealikuks — kõit arwates 1. jaan. 1933. a.

Kuiwajõe komp.: Jaan Metua — II rühm. 2. jao pealikuks ja Arnold Ruutu — II rühm. 3. jao pealikuks — mõlemad arwates 1. jaan. 1933. a.

Raasiku komp.: Woldemar Weelmann'i — komp. pealiku abiks; Rudolf Waatmann'i — laskejuhatajaks; Oswald Abrams'i — II rühm. 1. jao pealikuks; Woldemar Pakats'i — I rühm. 3. jao pealikuks — kõit arwates 1. jaan. 1933. a.

Rõnnu komp.: Gustaw Luts'i — kompani sekretäriks ja Reinhold Andrespuki — relwurpealikuks ja majanduspealikuks — mõlemad arwates 30. jaan. 1933. a.

Keila tehnil. komp. l-dode laskejuhatajaks: gaasik. — Alfred German'i; raske-isp. — Hugo Hanschmidt'i ja sibe — Hans Reinhold'i — kõit arwates 9. weebr. 1933. a.

§ 17.

Wabastan kohtadel:

Jõeletme kompaniis: Joh. Kottis'e — relwurpealiku kohalt; Jüri Brööm'i — I rühm. pealiku kohalt; Alek. Palts'i — I rühm. 1. jao pealiku kohalt ja Eduard Argus'e — II rühm. 1. jao pealiku kohalt; Paul Rei — II rühm. 2. jao pealiku kohalt; Alek. Dehn'i — III rühm. pealiku abi kohalt ja Artur Saarmal'i — II rühm. pealiku kohalt — kõit arwates 9. weebr. 1933. a.

Järwakandi II komp. pealiku abi kohalt — Herman Horner'i, arwates 9. weebr. 1933.

Juuru komp.: Johannes Ausmees'i — I rühm. pealiku kohalt; Oskar Rootsmann'i — I rühm. 1. jao pealiku kohalt; Johannes Rasberg'i — I rühm. 2. jao pealiku kohalt; August Koit'i — II rühm. pealiku kohalt; Johannes Leitop'i — II rühm. 1. jao pealiku kohalt; Johannes Jsa'i — II rühm. laskejuh.; Hans Kraam'i — III rühm. laskejuh. abi kohalt; Bernh. Laas'i — ratsjakomando laskejuhataja kohalt — kõit arwates 15. weebr. 1933. a.

Uljärgnewad Sarku komp. tegeewliikmed lugeda toetajateks liikmeteks: Heinrich Nalting, Gustaw Draw, Hindrek Graumann, Rostas-Pals, Johannes Undermann, Kristjan Järwan, August Loom, Mikkel Luur, Tõnu Draw — kõit arwates 17. weebr. 1933. a.

§ 18.

Uljärgnewad Sarku komp. tegeewliikmed lugeda toetajateks liikmeteks: Heinrich Nalting, Gustaw Draw, Hindrek Graumann, Rostas-Pals, Johannes Undermann, Kristjan Järwan, August Loom, Mikkel Luur, Tõnu Draw — kõit arwates 17. weebr. 1933. a.

§ 19.

Sarju malewa koosseisust lugeda lahutus alljärgnewad kaitseleidlased: Raitkõla kompaniist: Rudolf Palm — kaitsewäe teenistusse mineku tõttu; Martin Perdi — elukoha muutmise tõttu ja Jüri Jesser — omal soowil; kõit arwates 6. weebr. 1933. a.

Sarju-Risti kompaniist: Oskar Böning, Richard Ehrlich ja Ferdin. Lenter — kõit kaitsew. teenistusse mineku tõttu; Johannes Kruusmann — elukoha muutmise tõttu; Johannes Olema — omal soowil ja Karl Lenter omal soowil, kõit arwates 1. jaan. 1933. a.

Sagudi kompaniist: Johannes Kullison ja Johannes Kõundrus — elukoha muutmise, mõlemad arwates 1. jaan. 1933. a.

Kuiwajõe kompaniist: Otto Metfis, Jaan Sumla, Johannes Münter, Johannes Jürgenson ja Arnold Matwei — kõit omal soowil ning August Ruutu, Rudolf Linholm ja Woldemar Pesur — kaitsew. teen. mineku tõttu; kõit arwates 1. jaan. 1933. a.

Waltu kompaniist: Robert Mudi — omal soowil, arwates 24. jaan. 1933. a.

Ingliste kompaniist: Alfred Schleichner — omal soowil, arwates 30. jaan. 1933. a., Jaan Juhani p. Riismann — omal soowil, arwates 22. jaan. 1933. a.

Juuru kompaniist: Priidik Herberger — omal soowil ja Artur Kermann — elukoha muutmise tõttu, mõlemad arwates 1. jaan. 1933. a.

Rohila kompaniist: Alek. Tamman — omal soowil, arwates 15. jaan. s. a.

Järlepa kompaniist: Joh. Loom — elukoha muutmise tõttu, arwates 1. jaan. s. a.

Kloostri kompaniist: Alek. Friedemann ja Paul Raks — mõlemad omal soowil ja Erich Mathiesen — kaitsew. teenistusse mineku tõttu, kõit arwates 1. jaan. 1933. a.

Laitse kompaniist: Leopold Wälja —

elukoha muutmise tõttu, arwates 30. jaan. 1933. a.

Riiu kompaniist: Karl Muru — kaitst. teenistusse mineku tõttu, arwates 1. nov. 1932. a.

Jõeletme kompaniist; Jaa Loom — kaitsew. teenistusse mineku tõttu ja toetaja liige Stefan Siimon — elukoha muutmise tõttu; mõlemad arwates 9. weebr. 1933. a.

Kapla kompaniist: Hans Turp, Mikkel Sommer, Jüri Mitt, Mart Musthallik, Jüri Laurimann, Johannes Erm ja Oswald Adlermann — kõik omal soovil, arwates 1. weebr. 1933. a.

Sarku kompaniist: Johannes Jakobson ja Johannes Reindes — omal soovil, arwates 17. jaan. s. a.

§ 20.

Sarju malewa koosseisust lugeda lahknuks loiu osawõttu tõttu alljärgnewad kaitseleitlased:

Laitse kompaniist: Arnold Nömberg — arwates 1. jaan. 1933. a.

Triigi kompaniist: Gustaw Reinwad — arwates 1. detf. 1932. a.

Sarku kompaniist: Johannes Umberg, Robert Mänd, Martin Orgo, Jüri Awiko ja Woldemar Sepadeus — arwates 17. jaan. s. a.

§ 21.

Sarju malewa koosseisulugeda wastu võetuks alljärgnewad kodanikud:

Malewa staabi komandosse: Alfred Tealane — arwates 10. weebr. 1933. a. ja Sergei Pinsel — arwates 13. jaan. s. a.

Sageri kompaniisse: Ewald Limberg, Eduard Ernits, Julius Preikow, Johannes Siimbach — kõik arwates 30. jaan. 1933. a.

Johannes Kiiüler — arwates 1. weebr. 1933. a.

Kaitkila kompaniisse: Ewald Rebane ja Artur Barfmann — mõlemad arwates 1. weebr. 1933. a.

Kohila paberiw. üfs. rhm.: Eduard Uudam — arwates 17. jaan. 1933. a.

Kohila kompaniisse: Woldemar Raud ja Roman Pawel — mõlemad arwates 1. jaan. 1933. a.

Sagudi kompaniisse: Johannes Tamm ja Elmar Kleinberg — mõlemad arwates 20. jaan. 1933. a.

Waltu kompaniisse: Ewald Veinberg, Oskar Uumann, August Laiapea, Bernhard Nõmmik, Armand Saunik, Eduard Susi ja Johannes Noosimann — kõik arwates 30. jaan. 1933. a.

Kawila kompaniisse: Oswald Baumann ja Woldemar Baumann — mõlemad arwates 10. weebr. 1933. a.

Peningi kompaniisse: Gustaw Metfis — arwates 30. jaan. 1933. a.

Arutkila üfs. rühm: Elmar Voorberg — arwates 4. jaan. 1933. a.

Kernu kompaniisse: Oskar-Frid. Andrus — arwates 9. weebr. 1933. a.

Laitse kompaniisse: Ernst Poverus, Eduard Tamberg, Eduard Wanatoa — kõik arwates 10. weebr. 1933. a.

Jõeletme komp.: Richard Pungas, Johannes Haab — arwates 9. weebr. s. a.

Saku as. üfs. rhm.: Elmar Ader — arwates 8. weebr. 1933. a.

Sarku kompaniisse: Aleks. Kulu, Johannes Otter, Viktor Auus, Elmar Ment — kõik arwates 17. jaan. 1933. a. August Sorf, Apollon Lael, Johannes Worsmann, Aleks. Nolte — kõik arwates 9. weebr. 1933. a.

Kloostri komp.: Lembit-Gustaw Prants, Alfred Mõel, August Regla, August Lichtenberg — kõik arwates 20. jaan. 1933. a.; Woldemar Pitaro — arwates 30. jaan. 1933. a.

Ingliste komp.: Artur Bindus ja Mikkel Schleicher — mõlemad arwates 20. jaan. 1933. a.

Juuru kompaniisse: Johannes Altsepp, Roman Laur, Woldemar Laur, Artur Vindenwald, Udo Ausmees — kõik arwates 10. weebr. 1933. a. Toetajaks liikmeks — Aleks. Perl — arwates 10. weebr. 1933. a. Ewald Bachmann — arwates 30. jaan. 1933. a.

Järlepa kompaniisse: Elmar Espe — arwates 30. jaan. 1933. a. Elmar Bahtramäe ja Rudolf Rubart — mõlemad arwates 30. jaan. 1933. a.

Kaiu kompaniisse: Dietrich Frey — arwates 9. weebr. 1933. a.

Kaastiku komp.: August Lasfi — arwates 30. jaan. 1933. a.

Riiu kompaniisse: Johannes Uus — arwates 9. weebr. 1933. a.

Paldiski kompaniisse: Alfred Eõõru, Woldemar Ingeland, Alfred Matiesen, Jakob Nasrl — kõik arwates 10. weebr. 1933. a.

Saue kompaniisse: Aleks. Mugamäe, August Kilmallik, Alfred Sams, Ewald Ree — kõik arwates 10. weebr. 1933. a.

Keila tehniline komp.: Eduard Rank, August Parameel, August Jüllner, Eduard Kiik — kõik arwates 30. jaan. 1933. a.; Hans Reinhold, Oskar Kilgas, August Tammisson — arwates 20. detf. 1932. a.; Oskar Wiitmann, Oskar Busch, Walter Busch, Alfred-Friedrich Busch, Leopold-Eduard Lillebron, Walter Uusperg — kõik arwates 22. jaan. 1933. a.; Ewald Buschdorf — arwates 18. jaan. 1933. a.

Keila kompaniisse: Arseni Prafer, Johannes Baumeister, Johannes Meierau, Eduard Walter, Woldemar Ruggis, Johannes Raup, Karl Nurmehelt, Johannes Preegel, Arnold Pahljalg, Johannes Ruggis, Friedrich-Herbert Laube, Julius Talskop, Johannes Pearnberg, Johannes-Wold. Froomann, Johannes Pahljalg, Eduard Tummehelt, Erich Aibaft, Alfred Triff — kõik arwates 15. weebr. 1933. a.

§ 22.

Sarju malewa koosseisust lugeda väljajaidetuks, salapiirituse weo eest, Sarku komp. kl. Jüri Awiko, arwates 17. jaan. 1933. a.

§ 24.

Kontrollkogumistel puuduvad mõned kaitseleitlastel liikmekaardid (eriti), väljaantud relwad, puutumata tagawara padrunid jne.

Samuti on efsarwamisi tekitanud kontrollkogumise aeg — on arusaadud nii, et võib tulla kogu tunniaegade wahemikul, millega tähendatud kontrollkogumise algus ja lõpp.

Arusaamatuste ärahoidmiseks teatan, et kogudatu- leb hiljemalt kella ajaks, millega tähendatud kontrollkogumise algus.

Kõik pealikud püüdku esimesena kohal olla ja lahkuda wiimastena, et meestega võimalik oleks igasugusi tarwilikke küsimusi lahendada.

Kontrollkogumised on mõeldud:

1. üfsuste koosseisude selgitamiseks;
2. warustuse, relwade ja lastemoona järelewaatamiseks;

3. kõigi küsimuste ühiseks lahendamiseks, mis kaitseleitlaste poolt ülestõstetud;

4. häirekawade ja sellel alal tehtud korralduste kontrollimiseks ning juhtnõude andmiseks kaitseleitlastele te- gutsemiseks häire korral;

5. wajakude õppuste teostamiseks.

Kontrollkogumistel ja nende ühendatud õppustel är- gu puudugu ükski pealikega malewane ilma tõsise põhjuseta.

Kompani (üfs. rhm. pealik) kohuseks kontrollimistel on:

1. esitada oma üfsus ülesriwistatult kontrolliteostajale;

2. üfsuse efitamisel anda kontrolleeri- ja kätte nimekiri kõigi kaitseleitlaste peale, kes sellel päewal allüksuse koosseisu kuuluvad ja warustuse wäljajamise nimekiri. Kui osa warustust wäljaandmata, siis selle peale oma allkirjaga eraldi nimekiri esitada;

3. kaasa wõtta warustuse wäljaandmise allkirjade kaust.

Kõigil kaitseleitlastel üles- andeks on kontrollkogumistel:

1. kaasa wõtta kõik wäljaantud warustus ja liikmekaart;

2. tõsta üles neid küsimusi, mis ta- kistawad kohapeal kaitseleitidu elu ja tegewuse arenemist.

Juhatusete ülesandeks on:

1. olla kontrollkogumiste juures ja tähele panna puudusi tarwilikkude korralduste tegemiseks;

2. seisukoht wõtta puuduste ja puudu- wate kaitseleitlaste kohta kogumise lõpul.

(R. Saar) major, malewapealik.

S arju malewapealiku kästfiri.

Nr. 6.

Tallinnas, 12. weebuaril, 1933. a.

§ 1.

Awaldan teadmiseks 1932. a. ärarepetud karikawõistluste tulemused.

Seri. nr. nr.	Ü t s u s e d	Wõistluste ajal oli ühise nimekirjas malew. (tegewallim.)		Wõistlustest osawõitjate		Wõistlustel saawutatud ühiskimehe keskmine tagajärg	1931. a. wõistl. ühiskimehe keskmine tagajärg (arvestatud 8 la-suga)		Wõistlustel olid malewlaste tagajärjed					Ühises kolmele esikohale tulnud laitseliitlased
		arw	%%	0	1-25		Nõrku		31-50	51-70	71-80			
							0	1-25						
I. 2. ringis (kompaniide)														
1	Rodasoo komp.	61	52	85,2	34,688	34,408	1	10	21	20	—	Prööm, Arwed — 70 f. Wilberg, Ewald — 69 f. Ibat, Jaan — 68 f.		
2	Laitse „	67	62	92,5	32,716	29,474	1	15	34	12	—	Molotoff, Alef. — 69 f. Einmann, Edgar — 64 f. Erlet, Hans — 57 f.		
3	Juuru „	64	61	95,3	25,437	—	2	29	24	6	—	Wolberg, Johannes — 62 f. Roosenberg, Joh. — 58 f. Tobias, Aug. — 55 f.		
4	Kabala „	65	59	85,5	24,908	—	7	17	28	7	—	Wultmann, Frid. — 67 f. Mullin, Paul — 65 f. Sawelli, Rud. — 55 f.		
5	Anija „	60	44	73,3	23,417	16,868	1	15	21	7	—	Dru, Ostar — 61 f. Ruusmann, Kr. — 58 f. Wiidas, Karl — 57 f.		
6	Keila „	82	36	43,9	20,487	18,609	—	5	17	11	3	Wederik, Karl — 76 f. Münemann, Joh. — 73 f. Rehwa, Herbert — 72 f.		
7	Nehatu „	77	43	55,8	19,558	11,424	1	13	18	11	—	Kell, Ernst — 69 f. Ojap, Rud. — 68 f. Kruuse, Wold. — 56 f.		
8	Kloostri „	95	49	51	16,821	—	3	10	29	7	—	Lesmann, Joh. — 66 f. Lesmann, Leop. — 61 f. Kalm, Arwed — 54 f.		
9	Sarku „	137	91	66,7	15,325	—	10	41	31	9	—	Tamsert, Heinrich — 69 f. Tamm, Eimar — 62 f. Lillemann, Karl — 60 f.		
10	Triigi „	62	22	35,4	11,258	—	3	4	12	3	—	Woldban, M. — 68 f. Kristal, W. — 61 f. Kristal, S. — 56 f.		
II. 5 ringis (üfj. rühmade)														
1	Kernu „	31	31	100	55,096	29,004	—	—	11	18	2	Jacobson, Harald — 71 f. Wederik, Anton — 71 f. Abram, Aug. — 69 f.		
2	Saku „	31	31	100	52,290	43,272	—	2	7	21	1	Wildeberg, Karl — 72 f. Triimann, Mihkel — 69 f. Ibrus, Joh. — 68 f.		
3	Kabala „	31	30	97	50,935	34,185	—	—	11	19	—	Jaanus, Leo — 68 f. Katafjapp, Joh. — 67 f. Praks, Taawet — 64 f.		
4	Saku af. üfj. rühm.	28	26	92,8	44,571	23,593	—	4	9	13	—	Ots, Boris — 67 f. Lepif, Herman — 66 f. Prikmann, Wold. — 65 f.		
5	Sageri komp.	55	49	89	43,164	48,910	3	5	11	30	—	Semidor, Aug. — 69 f. Kõresaar, Joh. — 68 f. Püskmann, Jüri — 68 f.		
6	Lohu üfj. rühm.	16	14	86,5	41,437	—	—	—	7	7	—	Koldits, Heinrich — 60 f. Tammerik, Rud. — 58 f. Kõõnberg, Hans — 58 f.		
7	Kuivajõe kom.	43	38	88,4	36,605	27,448	—	8	17	12	1	Ringenberg, Hans — 71 f. Alhasmets, Joh. — 70 f. Raudwere, Aug. — 67 f.		
8	Arutüla üfj. rühm.	50	45	90	35,740	—	1	9	23	12	—	Laupmann, Erich — 63 f. Kalberg, Gustaw — 62 f. Joallt, Karl — 61 f.		
9	Kurna üfj. rühm.	34	30	88,2	35,352	—	—	7	11	12	—	Amisfjapp, Alef. — 69 f. Meer, Arwed — 68 f. Mikumägi, Joh. — 59 f.		
10	Loisa üfj. rühm.	20	17	85	34,800	—	1	3	7	6	—	Nolke, Ferd. — 65 f. Rast, Adolf — 62 f. Schneider, Herm. — 58 f.		

Srl. nr. nr.	Ü i f f u s e d	Wõistluste ajat oli üffuse nimetrijas malewl. (tegewõitmeid)		Wõistlustest osawõtjate		Wõistlustel saawutatud üffimehe teftmine tagajärg	1931. a. wõistl. üffit- mehe teft- mine taga- järg (arwes- tatud 8 la- fuga)	Wõistlustel oli ma- lewlaste tagajärged					Üffuses kolmele efitkohale tulnud taitselititlased
		arw	%/%	Nõrku				Rahulb. 26—50 f.	Sõid 51—70 f.	Eestijul. 71—80 f.			
				0 filma	1—25 filma								
11	Saue komp.	41	37	90,2	34,146	23,798	—	8	21	8	—	Eewälja, Wold. — 63 f. Piin, S. — 61 f. Arabi, — 60 f.	
12	Wihterpalu ü. r.	34	33	97,58	33,941	—	—	6	25	2	—	Siniberg, S. — 57 f. Laan, Joh. — 57 f. Wagerlund, M. — 49 f.	
13	Waltu komp.	40	39	97,5	33,475	—	—	11	22	6	—	Lauriman, Ed. — 61 f. Kensap, Joh. 55 f. Mudi, Artur — 53 f. Reithal, Joh. — 62 f.	
14	Kuimetja üff. rhm.	29	25	86,2	33,138	—	—	4	16	5	—	Ornefeldt, Joh. — 58 f. Sonberg, Artur — 57 f.	
15	Kohila üff. rhm.	20	20	100	32,900	—	—	9	6	5	—	Böder, Rud. — 63 f. Eylandt, Werner 53 f. Rant, Otto — 53 f.	
16	Rõnnu komp.	42	33	78,6	32,190	—	—	3	10	20	—	Joojani, Eduard — 58 f. Joojani, Erich — 58 — f. Anderspuf, Reinhold — 55 f.	
17	Pääsila-Länaal. üff. rhm.	32	29	90,6	31,460	22,495	1	9	16	3	—	Wormann, Aug. — 62 f. Wormann, M. — 59 f. Satsberg, Oskar — 54.	
18	Jõelehtme komp.	47	40	85,1	30,553	25,817	—	12	19	9	—	Lepp, Woldemar — 65 f. Saarma, Artur — 64 f. Härt, Johannes — 63 f.	
19	Peningi komp.	33	28	81,8	30,485	22,391	1	6	12	8	—	Leimberg, Artur — 57 f. Neigard, Aug. — 54 f. Siidirätsep, G. — 54 f.	
20	Raasiku komp.	36	33	91,7	30,028	—	1	10	13	6	—	Rakosta, C. — 58 f. Ränd, Martin — 57 f. Lannwald, W. — 56 f.	
21	Kiitu komp.	38	32	84,2	28,789	25,479	2	10	11	9	—	Stiermann, C. — 69 f. Kruusberg, P. — 62 f. Lomberg, Hans — 62 f.	
22	Rae komp.	49	38	77,75	28,716	—	2	10	19	7	—	Gio, Robert — 66 f. Uus, Johannes — 64 f. Malsroos, Rud. — 57 f.	
23	Alawere komp.	50	49	98	28,520	34,120	1	21	23	4	—	Suits, Aug. — 60 f. Rala, Eduard — 55 f. Düüna, Artur — 55 f.	
24	Riispere komp.	39	33	84,6	28,256	35,540	—	9	19	5	—	Kuulep, Otto — 62 f. Neumann, Kr. — 56 f. Almel, Joh. — 56 f.	
25	Waida üff. rhm.	35	28	80	28,140	—	1	7	16	4	—	Michelson, Erich — 65 f. Räbi, Ernst — 57 f. Reff, Wold. — 57 f.	
26	Järwalandi I. f.	40	37	92,5	26,850	—	—	19	12	6	—	Portsmuth, M. — 59 f. Mõisnik, Oswald — 57 f. Leppik, Johannes — 57 f.	
27	Kohila komp.	50	43	86	26,800	—	1	12	22	8	—	Rõngelepp, Aug. — 59 f. Kogger, Willem — 58 f. Rasf, Madis — 54 f.	
28	Paldiski komp.	47	37	78	24,680	—	1	13	15	8	—	Truumann, Artur — 69 f. Puumann, S. — 55 f. Ralm, Edgar — 54 f.	
29	Suhala üff. rhm.	25	16	64	24,520	—	—	5	7	4	—	Ront, Willem — 70 f. Rasf, Nikolai — 64 f. Seppik, Ewald — 55 f.	
30	Järlepa komp.	32	22	68,7	24,031	—	1	5	14	2	—	Rand, Hans — 52 f. Korw, M. — 51 f. Ende, August — 50 f.	
31	Järwalandi II komp.	52	51	99,8	23,519	—	1	6	29	15	—	Epner, Karl — 70 f. Haak, Meiksei — 68 f. Panow, Nikolai — 65 f.	
32	Raitkõla komp.	58	58	100	22,569	—	4	17	26	11	—	Jeeferm, Eduard — 62 f. Wedemann, J. — 62 f. Treier, R. — 59 f.	
33	Rawila komp.	58	47	81	20,269	—	2	24	20	1	—	Maratu, Oswald — 59 f. Wolberg, Oskar — 50 f. Larbe, Heinrich — 48 f.	

Jr. nr.	Üksused	Wõistluste ajal oli üksuse nimekirjas materjal. (tegevusliitm.)	Wõistlustest osawõtjate		Wõistlustel saavutatud üksikmehe keskmine tagajärg	1931. a. võistl. üksikmehe keskmine tagajärg (arvestatud 8 la-suga)	Wõistlustel olid malewaste tagajärjed					Üksuses kolmele esikohale tulnud kaitseliitlased
			arw	%%			Nõrku		Rahuld. 26—50 f.	Häid 51—70 f.	Eestujul. 71—80 f.	
							0 filma	1—25 filma				
34	Nõwa üff. rühm.	25	17	68	19,760	—	1	8	5	3	—	Kruus, Aug. — 57 f. Grossthal, R. — 56 f. Zargama, Ernst — 55 f. Pauls, Johannes — 56 f. Roosimann, Aug. — 56 f. Niglasson, A. — 54 f. Ziegel, Joh. — 57 f. Kaal, Reinhold — 57 f. Kaal, Eduard — 49 f. Kruusmann, Joh. — 69 f. Roosmann, Joh. — 60 f. Dellmann, Oskar — 52 f.
35	Raiu komp.	40	27	62,5	19,675	—	1	10	13	3	—	
36	Ingliste komp.	40	27	67,5	19,250	—	2	10	13	2	—	
37	Harju-Risti komp.	40	27	67,5	16,300	—	2	11	10	4	—	
		2181	1732	79,6	29,523	—	59	472	783	411	7	

Karikawõistlustest ei wõtnud osa: Mõigu üksikrühm, Kolga kompani, Rapla kompani, Hagudi kompani, (las-keraja puudus), Rehtna kompani, Wäana üksik rühm (ei ilmanud wahakohtu-nikud Pääsküla-Läänafilma üksikust rüh-mast õigel ajal kohale), Warbola kom-pani ja Ellama üksik rühm.

Rokku oli malewas 1932. a. karika-wõistluste perioodil kaitseliitlastel, kellel osawõtt kohustatud — 2672, seega wõttis malewa koosseisust karikawõist-lustel osa — 60,4% ja mehe üldine keskmine tagajärg — 25,229 filma. Usun, et käesolewal aastal kõik üks-fused aegsasti karikawõistlusteks end ettevalmistavad ja kõik talistused wõistluste korraldamiseks kõrvalda-wad. Tulewikus olgu meil lipukir-jaks — „kõik karikawõistlu-سته tele“, sest karikawõistlused on kaitseliidu põhilastewõistlused, millest on kohustatud osawõtma kõik kaitseliitlased — tegevliikmed, waatamata wanadu-sele, kehalistele puudustele wõi nõrgale nägemisele, et aastas loidli enda kätte usaldatud relwaga kontrollida ennast ja oma relwa.

Karikawõistlused selgitawad üksuste lastetublidust, üksmeelt ja koostööd. Wähe on üksikutest rekordimeestest, kui üldine tasapind madal, samuti on taga-järjed nõrgad, kui üksuses kõik eestuju-likud lasturid, aga wäiksel arwul wõist-lustele ilmuwad. Karikawõistlustel on täiel ulatusel maksew hüüdsõna: „üks kõigi eest ja kõik ühe eest, milles peitub ka üksuse sisemine tubli-dus.

Wõrreldes 1931. aasta karikawõist-luste lastetagajärgi 1932. a. lasteta-gajärgedega, näeme, et 1931. aastal

wõttis karikawõistlustest osa 18 üksust, ehk 32,7% kuni 1932. a. — 47 üksust, ehk 85,4%.

Samuti on üksuste keskmine tagajärg tuntuwalt suuremas osas tõusnud, eriti Kernu l., Rabala l., Saku a. üff. rühmas, Ruiwajõe l., Saue l., Pääsküla-Läänafilma üksikus rühmas, kuna aga, kahjuks, mõned üksused on tagasi läinud — Hageri l. (1931. a. oli esi-mesel kohal), Alawere ja Riisipere komp.

Üksuste osawõtu tagajärjed.

Osawõtu poolest loetakse nõrkadeks ja langewad wõistlustest wälja, kus alla 70% osawõtjaid koosseisust, rahulolda-wateks — 70—90%, headeks — 90—99% ja eestujulitkudeks need üksused, kus osawõtnud 100% koosseisust.

Seega on malewas wõistlustest osa-wõtjaid üksustest:

- a) eestujulitke 4,
- b) häid 13,
- c) rahuloldawaid 19,
- d) nõrku 11.

Instruktoritel ja üksuste päälikutel selgitada, millest tingitud wähem wäl-jatulek nõrkadeks osutunud üksustes, kõik abinõud tarwitusele wõtta ja järeldused teha puuduste kõrvaldamiseks.

Üksuste lastetagajärjed.

Määruste kohaselt loetakse nõrkadeks üksusteks, kelle keskmine film 0—25, rahuloldawaks 26—50 filma, headeks 51—70 filma ja eestujulisteks üksus-teks, kellel 71 ja rohkem filma.

Seega on malewas wõistlustest osa-wõtjaid üksustest:

- a) häid 2 ehk 4%,
- b) rahuloldawaid 28 ehk 60%,
- c) nõrku 17 ehk 36%.

Kompanide ringis osutus parimaks üksuseks Rodasoo kompani, kesk-mise tagajärjega 34,688 sil-ma ja üksikute rühmade rin-gis — Kernu kompani, kesk-mise tagajärjega 55,096 silma ning omawad malewa juhatuse ränd karikad esimest korda.

Gelmise aasta karikawõitjal — Ha-geri kompanil karikas üleanda Kernu kompanile (wõimalikult Babariigi aas-tapäewal), kuna Rodasoo kompanile malewa juhatuse poolt uus karikas annetaks.

Käesolewal aastal olgu nende üksuste püüdeks, kelle keskmine film oli 1932. a. alla 26. ja kes üldse wõistluste kaasa ei teinud, oma keskmiist saawutust wiia üle 26 filma.

Üksiklasturite hinnang.

Nagu tabelist näha, on malewas wõistlustest osawõtjaid üksustes (tead-mata, kes üldse osa ei wõtnud).

- a) 0 mehi . . . 59 ehk 3,4 %
- b) nõrku . . . 472 ehk 26,7 %
- c) rahuloldawaid 783 ehk 45,2 %
- d) häid . . . 411 ehk 23,7 %
- e) eestujulitke . . . 7 ehk 0,4 %

Neil kaitseliitlastel, kes nõrkadeks osutunud, tuleb end harjutada ja järg-newatel wõistlustel nõrkade nimest lahti saada.

Indiividuaal-alal saawutasid pari-maid tagajärgi 11 järgmist kaitseliitlast:

1. Wederik Karl (Keila l.) — 76 filma
2. Niineman J. (") — 73 "
3. Mildeberg R. (Saku) — 72 "
4. Rehwa Herb. (Keila) — 72 "
5. Jakobson H. (Kernu) — 71 "
6. Wederik Ant. (") — 71 "
7. Ringenber H. (Ruiwajõe) 71 "

- 8. Prööm, Arw. (Kodasoo) 70 ilma
- 9. Mjasmets, J. (Kuiwajõe) 70 "
- 10. Kont, W. (Luhala ü. r.) 70 "
- 11. Epner, R. (Järwak. ü. r.) 70 "

Tabelis on toodud igast üksusest kolme parima mehe tagajärjed. Palun üksuste juhatusi, kui erasummad vähegi lubavad, esimestele kohtadele tulnutele väärtuslikud auhinnad väljanda (võimalikult Wobariigi aastapäewal või üksuse pidupäewal).

Palun pealikutid kõiki abinõusid ära kasutada põhjuseta relwadeft paugutajate kindlatstegemiseks ning neid minule ette kanda kaitseliidust väljajemiseks.

§ 3.

Järwakandi klaasfabriku seisajadmise tõttu, kus suurem osa Järwakandi II kompanii kaitseliitlased tööd leidfid ning nüüd töötaoleku tõttu on sunnitud Järwakandist lahkuma, liikwi-

Malewfondade tagajärjed:

Paremu- järk nr.	Malew fond	Segev liikmeid	Osawõtjad		Malewfon. teftmine tagajärg	Malewfonnas esimesele kohale tulnud üksus
			arw	%		
1	Nissi	194	129	65	38,688	Kernu l. — 55,096.
2	Vinnaimbruse	514	346	67	34,038	Saku l. — 52,290.
3	Kuusalu	351	248	70	30,638	Lofta ük. r. — 34,800.
4	Rapla	599	392	65	29,965	Hageri l. — 43,164.
5	Rose	314	224	71	26,769	Kuiwajõe l. — 36,605.
6	Keila	278	110	40	26,437	Saue l. — 34,146
7	Juuru	200	140	70	24,375	Kuimetsa ük. r. — 33,138.
8	Kloostri	222	126	57	21,707	Wihterpalu ü. r. — 33,991.

On soovitatav, et malewfondade juhatused parimaile üksuseile annetaksid ränd auhinna.

Tagajärjed ja wõrdlused on toodud selleks, et instruktorid, pealikud, lastejuhatajad ja kõik lasturid neid uuriks, wõrdleks oma isiklike ja üksuse tagajärgi teistega, wõrdlustest ja uurimustest järeldused teeksid ja püüaksid kõik lasteasjandust, kui kaitseliidu kõige tähtsamat väljaope ala nii kaugele wiia, et nii üksikud lasturid kui ka kõik üksused käesolewal aastal saawutaksid vähemalt rahuldawaid tagajärgi. Palju on ära tehtud, kuid palju tööd seisab ka weel ees, selleks jõudu, püüwust ja taht!

Siin tuleb aga ka märkida, et kõik pealikud ja malewlased on suure töö teinud lasteasjanduse alal, eriti mõõdunud aastal oma igapäewase töö kõrwal, mille eest suurim tänu kõigile tehtud töö ja nähtud waewa eest.

§ 2.

On andmeid, et kaitseliitlased ilma mingisuguse otstarbeta üksikult püüesid ja püstoleid paugutawad.

Kaitseliidus peab walitsema kindel kord, mis selge arusaamise peale põhjened. On ju kaitseliit wabatahtlikkudest tõsistest kodanikkudest koosnew jõe loendus. Kus aga wabatahtlikkuse põhimõtte maksaw, seal peab kord kõige kindlam olema.

deerin Järwakandi II kompanii.

Praeguse Järwakandi II kompanii koosseisu kuuluvad kaitseliitlased wiin üle Järwakandi I kompaniisse. Järwakandi II kompanii pealikul R. Nuff'li kompanii warandused, rahasummad, koosseisud ja asjaajamise üleanda Järwakandi I kompanii pealikul U. Lensmann'ile.

Täitmiseft ettekanda.

(R. Saar)

majoor, Harju malewapealik.

Harju malewapealiku käskkirj

Nr. 2.

Tallinnas, 10. jaanuaril 1933. a.

§ 1.

Rinnitan määratud komisjoni ees klassifitse kontrollharjutused täitnud klassifilaskurid wastawates klassifutsetes ja luban neil järgmise klassi harjutuste täitmisele asuda, arwates juuretähendatud aegadest:

Esiküttide klass:

Saue l.: relw. plk. Tõewälja, Woldemar, arw. 5. XII 1932. a.

I kütide klass:

Kiitu l.: õppe plk. Tõwer, Anton, mlwl. Domborg, Hans, mõlemad arwates 11. XII 1932. a.

Kernu l.: fide plk. Wederik, Anton, arw. 29. XII 1932. a.

II kütide klass:

Nehatu l.: jao plk. Ojasoo, Rudolf 3. VII 1932. a.

Hageri l.: jao plk. Ruuben, Joh. 6. XI 1932. a.

Wihterpalu ü. r.: jao plk. Jõesberg, Jul. 5. XI 1932. a.

Aruküla ü. r.: jao plk. Saupmann, Erich, mlwl. Kansmann, W., mõlemad arwates 20. XI 1932. a.

Esilaskurite klass:

Nehatu l.: jao plk. Kell, Ernst, fid. r. p. a. Sauemägi, Ewald — mõlemad arwates 3. VII 1932. a.; mlwl. Tammit, Oskar; Jalakas, Jüri — mõlemad arwates 13. XI 1932. a.

Hageri l.: jao plk. Mawina, Jaan — arwates 6. XI 1932. a.

Wihterpalu ü. r.: r. plk. abi Esto, R.; jao plk. Gutoff, Jul.; jao plk. abi Siniberg, Heinrich — kõik arwates 5. XI 1932. a.

Nõwa ü. r.: relw. plk. Targama, Ernst; ü. rhm. plk. Grosstahl, Rom. — mõlemad arwates 6. XI 1932. a.

Laitse l.: jao plk. Molofof. U-der, 11. XI 1932. a.

Aruküla ü. r.: jao plk. Kalberg, Bernhard; mlwl. Bert, Willem — mõlemad arwates 20. XI 1932. a.

Jõeletme l.: rhm. plk. Härt, Joh.; mlwl. Saarmak, Ewald — mõlemad arwates 25. XI 1932. a.

Beningi l.: jao plk. Jalg, Joh.; mlwl. Oper, August; Soome, Ufr. — kõik arwates 18. XI 1932. a.

Kurna ü. r.: mlwl. Urtof, Ed. — arwates 18. XI 1932. a.

Rohila l.: õppe plk. Leppik, Jaan; relw. plk. Rõngelep, Aug.; mlwl. Mäe, Joh. — kõik arwates 27. XI 1932. a.

Saue l.: Tammiste, Erich — arwates 4. XII 1932; komp. plk. Sams, U-der; f. plk. abi Rundstük, Martin — mõlemad arwates 5. XII 1932. a.

Keila l.: gaasi k-do plk. abi Ehrmann, Alfred; malewl. Saarfeld, Karl — mõlemad arwates 11. XII 1932. a.; fide k-do plk. abi Wederik, B. — arwates 29. XII 1932. a.

I lasturiklass.

Nehatu l.: jao plk. Lepik, Oskar; r. plk. abi Milt, Aug. — arw. 3. VII 1932. a.; mlwl. Sauemägi, Leop.; Soo, Aug.; Kiwikangur, Arn. — arw. 13. XI 1932. a.

Rehtna l.: mlwl. Oberg, Joh. — arwates 11. IX 1932. a.

Hageri l.: r. plk. abi Kiwiberg, Walter; mlwl. Ernits, Rudolf — mõlemad arwates 6. XI 1932. a.

Wihterpalu ü. r.: mlwl Brosfeldt, U-der — arwates 5. XI 1932. a.

Nõwa ü. r.: mlwl. Kruus, Aug. — arwates 6. XI 1932. a.

Rõnnu l.: rhm. plk. Joosam, Ed.; jao plk. Adamson, Ed.; jao plk. abi

Andrespuf, Leop.; mlwl Andrespuf, Al-der — kōit arwates 13. XI 1931. a.

Arutkūla ü. r.: mlwl. Uuterberg. Jul. — arwates 20. XI 1932. a.

Kernu k.: mlwl. Liiv, Al-der; Miller, Al-der — mölemad arwates 20. XI 1932. a.

Jõeleftme k.: mlwl. Saarmat, Her.; komp. plf. Jõgi, Joh. — mölemad arwates 25. XI 1932. a.

Peningi k.: mlwl. Kuntmann, Joh. — arwates 18. XI 1932. a.

Kiiv k.: rhm. plf. Jürison, Heinrich — arwates 11. XII 1932. a.

Loksa ü. r.: jao plf. Reife, Ferd — arwates 4. XII 1932. a.

Saue k.: mlwl. Dunkel, Feliks — arwates 4. XII 1932. a.; Piin, Henrich — arwates 5. XII 1932. a.

Keila k.: mlwl, Triff, Rud — arwates 11. XII 1932.; mlwl. Anijon, Ew. — arwates 29. XII 1932. a.

II lasturklass.

Järwakandi I k.: rhm. plf. Kleemann, Otto; r. plf. abi Saane Al-der; jao plf. Markson, Joh. — kōit arwates 5. VI 1932. a.

Rehtna k.: komp. plf. abi Kleemann, Willem; mlwl. mlwl. Mäeots, Joh., Juurup, Oswald; Jalakas, Rud.; Tarik, Karl; Rast, Jaan; Uus, J. — kōit arwates 11 IX 1932. a.

Wihterpalu ü. r.: ü. rhm. plf. Mantoff, Joh.; sīde plf. Dunkel, Erich — mölemad arwates 5. XI 1932. a.

Waida ü. r.: mlwl. mlwl. Reff, Rud.; Jusfi, Aug.; Korbmann, Wold.; Korint, Wold. Jüri p.; Press, Joh. — kōit arwates 6. XI 1932. a.

Sageri k.: mlwl. mlwl. Ernits, Jaan; Rafendorf, Anton — mölemad arwates 6. XI 1932. a.

Mawere k.: jao plf. Mill, Otto; mlwl. mlwl. Kuldwe, Aug.; Kala, Ed.; Rana, Alfred; Düüina, Aug.; prop. plf. Pajupuu Joh., mlwl. mlwl. Matwert Anton, Krünler Otto, Suits Aug., kōit arwates 18. IX 1932. a.

Sattse k.: Side plf. Kobi Mart, rhm. plf. abi Loikani Wold., mlwl. Einmal Edgar, kōit arwates 18. now. 1932. a.

Rehatu k.: mlwl. mlwl. Regolts Bern., Asper Aleks., mölemad arwates 13. XI 1932. a.

Arutkūla ü. r.: jao plf. Korbmann Hans, jao plf. abi Priimann Jaan, mlwl. mlwl. Kiwistik Alfred, Looberg Lembit, Tomson Joh., kōit arwates 20. XI 1932. a.

Keila k.: jao plf. Niinemann Al-der (wanem) mlwl. mlwl. Niinemann Al-der (noorem), Rikmann Wold. Saarfeld Aug., Jnder Karl, Wiifileht Aug., Wiifileht Arnold, kōit arwates 25. XI 1932. a., mlwl. mlwl. Kopsfeld Ewald,

Rikmann Erich, mölemad arwates 29. XII 1932. a., mlwl. Ehrmann Arn., arwates 11. XII 1932. a.

Jõeleftme k.: sp. plf. Härt Wold., mlwl. mlwl. Meerits Leop., Prööm Wold., prop. plf. Lomp Mart, kōit arwates 25. now. 1932. a.

Kurna ü. r.: mlwl. mlwl. Laast Joh., Tiferpuu Gustaw, mölemad arwates 18. now. 1932. a.

Järlepa k.: mlwl. Kornof Al-der, arwates 1. detf. 1932. a.

Kiiv k.: rhm. plf. Domberg Erich, mlwl. mlwl. Stikermann Ewald, Keemann, Joh., arwates 11. detf. 1932. a.

Loksa ü. r.: prop. plf. Miksiwer Arnold, jao plf. abt Schneider Herman, jao plf. Restow Jakob, mlwl. mlwl. Kuusik Rud., Reinholm Arnold, Uus Artur, Mühlbach Reinhard, kōit arwates 4. detf. 1932. a.

Saue k.: relw. plf. Lombat Joh., rhm. plf. Sommer Ferdinand, mlwl. Krabi Julius, kōit arwates 5. detf. 1932. mlwl. mlwl. Kelement Aug., Kiripson Aug., Sams Ralf, Hirsche Paul, Tarbek Aug., Uusberg Aug., Warma Jaak, Jaanow Richard, Sams Konstantin, Pooman Alfred, Kelement Joh., kōit arwates 4. detf. 1932.

Kuimetsa ü. r. plf.: Grauberg Joh., jao plf. Mättas Joh., jao plf. Meibaum Artur, kōit arwatud 4. detf. 1932. a.

Raitkūla k.: ratsa k-do plf. Weedemann Ewald, jao plf. Jeefer Ed., mlwl. mlwl. Treinberg Al-der, Kuufemets Aug. — kōit arwates 12. detf. 1932. a.

Algajate klass:

Kontrollkatse on täitnud ja pääfewad II kl. lasturite harjutuste täitmisele, arwates juurdetähendud aegadest:

Rehatu k.: mlwl. Aru Arwet. Luist Aug., mölemad arwates 3. detf. 1932. a. mlwl. mlwl. Rangur Ewald, Sawentern Walter, Ramm Heinrich, kōit arwates 13. now. 1932. a., mlwl. mlwl. Asper Aleks. Ruich Harald, Jaas Hans, Laks Joh., Kruuberg Rud., Sichwer Arnold, Mötlik Rud., Didekiwi Herm., kōit arwates 12. now. 1932. a.

Järwakandi I. k.: R. plf. adi Portsmuth Joh., mlwl. mlwi. Portsmuth Au., Rostof Albert, Lustig Joh., Möisnik Daw., Jõulu Otto, Kleinfürst Ewald, Sörmus Erwin, kōit arwates 5. now. 1932. a.

Rehtna k.: mlwl. mlwl. Ostrow Theodor, Luist Erich, Rästas Otto, Jegerfon Aug., Salm Oswald, Juurup Rud., Juurup Paul, Nelsas Aug., Raud Rich. kōit arwates 11. sept. 1932. a.

Kiiv k.: komp. plf. Pauls Wold., r. plf. abi Pranno Artur, r. plf. Ustem Edgar, r. plf. abi Pauls Joh., sp. plf. abi Pauls Joh., jao plf. abi Tiimus

Jüri, jao plf. Riitsen Joh., relwur plf. Linder Jüri, spordi plf. Niglasfon Arnold, jao plf. Linder Ant., malewlased Bergstein Herbert, Kontawet Karl, Wundermann Eduard, Wundermann Anton, Helm Joh., Riidebach Gustaw, Rahkur Oskar, Krabbi Oskar, Tiimus Rudolf, Niffel Oskar, kōit arwates 23. okt. 1932. a.

Mawere k.: r. plf. Kuusmann Ed., malewlased Rinker Willem, Lillepea Ewald, Krimm Rob. Päss Richard, Käbi Otto, Erdfeldt Jaak, kōit arwates 18. sept. 1932. a.

Wihterpalu ü. r.: jao plf. abi Brauer Joh., majand. plf. Graurof Ferd., malewlased Laan Joh., Palfasmaa Arnold, Kübar Albert, kōit arwates 5. nowemb. 1932. a.

Waida ü. r.: mlwl. Paalberg Joh., arwates 6. now. 1932. a.

Rõnnu k.: jao plf. Luks Gustaw, jao plf. Adamson Anton, mölemad arwates 13 now. 1932. a.

Arutkūla ü. r.: jao plf. abi Kalberg Gustaw, malewlased Kärner Joh., Piim Joh., Wiifmann Joh., Albert Jüri, Liiv Oskar. Borisow Elmar, Reisberg Joh. Raasik Rob., Reisberg Joh., Buchmann Nikite, kōit arwates 20. now. 1932. a.

Kernu k.: malewlased Jansen Oskar, Reintam Erwin, Kraas Wold., kōit arwates 20. now. 1932. a.

Kohila k.: rhm. plf. abi Aro Karl, rhm. plf. abi Treublatt Lembit, jao plf. Sihwer Joh., jao plf. Rõngelep Joh.; malewlased Killo Joh., Wingel Ed. Barnabas, Joh., Laager Al-der, Raal Henry, Fuurmann Aug., Treublatt Jlo, kōit arwates 27. now. 1932. a.

Järlepa k.: jao plf. Toomi Hans, mlwl. mlwl. Rosenberg Joh., Einberg Teodor, kōit arwates 1. detf. 1932. a.

Loksa ü. r.: malewlased Lindström E., Gnadeberg Artur, Koopa Paul, kōit arwate 4. detf. 1932. a.

Saue k.: malewlased Muugamäe Joh., Sams Romann, mölemad arwates 4. detf. 1932. a. malewlased Markus Herb., Palm Erich, Huik Jaan, kōit arwates 5. detf. 1932. a.

Kuimetsa ü. r.: jao plf. abi Pranno Oswald, malewlased Allitoff Hans, Riitberg Artur, Gõnnert Harald, Walpol Arnold, Eggeder Rud., Gõnnert Joh., Grauberg Oswald, Kōit Erich, Klaudorf Joh., Eggeder Julius, Allitof Aug., Arnfeldt Joh., kōit arwates 4. detf. 1932. a.

Keila komp.: malewlased Luntland Aug., Ausing Elmar, mölemad arwates 29. detf. 1932. a. malewlased Klesment S. Rarm Wol., arwates 11. detf 1932. a.

Raitkūla k.: malewlased, Rebane E., Jürgenstein S., arwates 12. detf. 1932. a.

(R. Saar) major, malewapealif.

Malewapealiku korraldused.

31. Kõik padrunite testad saata malewa staapi, hiljemalt 20. märtsiks s. a.

Testad saata järgmiselt:

a) padrunite testad liigitada sortide järel ja pakfida eraldi kastidesse, kuhu peale märkida testade arv, sort ja üksuse nimetus;

b) saatelehtedega saata ainult need padrunite testad, mis malewa pealiku käsutuses padrunite hulka ei kuulu;

c) kontrollastmistest, wõistlustest, eelwõistlustest, püside proovimistest jne. saadud padrunite testad tuua malewa staapi ilma saateleheteta, kus nende wastu lastmiste juures kokkuseatud protokollide põhjal lahingpadrunid välja antakse.

32. Tarwitamisel kõlbmataks muutunud warustuse peale palun komp. ja üfs. rühm. pealikutid saata nimekirjad (waata juhtl. arwepidamiseks ja asjaajamiseks allüksustes lht. 11, p. 52) koos warustusega, ilma saateleheteta malewa staapi, hiljemalt 20. weebru- ariks s. a. (mitte 15. märtsiks).

33. Pealikud, kelledele on välja antud 9 m/m browningud, tuua need malewa staapi registreerimiseks — teenistuslehtede sisseseadmiseks kuni 1. maini s. a.

(R. Saar)

major, Sarju malewapealik.

Teadaanded.

Kl. peastaap korraldab 19. aprillist kuni 22. aprillini s. a. Tallinnas sõjamänge kaitseliitlastele — ohwitsereidele.

Palun kaitseliitlasi — ohwitsere teatada malewa staapi, kes soovivad nimetatud sõjamängudest osawõtta, hiljemalt 10. aprilliks s. a.

(R. Saar)

major, Sarju malewapealik.

Õppused.

Märtsikuul 1933. a. peetakse kompaniides ja üksikutes rühmades, päälikute, püstol-kuulip. „A. T.“ meeskondadele, noormalewlastele õppusi ning kontrollkogumised ühes üldõppustega ja klassifikatsioonid (kontroll-lastmised) ühes lahinglastmistega instruktore piirkondade järele järgmiselt:

I. Wanema instruktori õppepiirkonnas.

1. Kontrollkogumised ja üldõppused.

Rae komp. kõigile kaitseliitlastele. Kogumine Rae wallamajas. Algus 5. märtsil kell 11.00, lõpp 5. märtsil kell 17.00.

Rabala komp. kõigile kaitseliitlastele. Kogumine Rabala wallamajas. Algus 12. märtsil kell 10.00, lõpp 12. märtsil kell 17.00.

Pealikutõppused.

Rabala komp. kõigile pealikutele ja laskejuhatajatele. Kogumine Rabala wallamajas. Algus 11. märtsil kell 13.00, lõpp 11. märtsil kell 19.00.

Noorte õppused.

Rabala, Rae, Saaku komp. ja Kurna, Mõigu, Saaku üfs. rühm. kõigile noortele, kes ei ole kaitsewäes teeninud, õppus Sausti koolimajas. Algus 25. märtsil kell 12.00, lõpp 26. märtsil kell 17.00.

Häirekawade koostamine.

Waida, Aruküla ja Mõigu ü.-rühmade ja Rae kompanii pealikutel tulla kokku 5. märtsil Rae wallamajja, kell 13.00. Ühtlase häirekawade koostamisele, ilmumine tarwikit.

Õõppewad malewa staabis: 1—3, 7—9, 14—18, 20—23 ja 28—31. Telefon 451-91.

II. Kuusaku instruktori õppepiirkond.

1. Kontrollkogumised ja üldõppused.

Loksa ü. r. — kõigile k.-l. kogumine Loksa koolimajas. Algus 4. märtsil kell 11.00, lõpp 4. märtsil k. 15.00.

Rõnnu komp. — kõigile k.-l. kogumine wallamajas. Algus 5. märtsil kell 10.00, lõpp 5. märtsil kell 16.00.

Rawila komp. — kõigile k.-l. kogumine Kose seltsimajas, algus 12. märtsil kell 10.00, lõpp 12. märtsil kell 16.00.

Peningi komp. — kõigile k.-l. kogumine wallamajas, algus 19. märtsil kell 11.00, lõpp 19. märtsil k. 16.00.

Kolga komp. — kõigile k.-l. kogumine Rahalas, algus 26. märtsil kell 10.00, lõpp 26. märtsil k. 16.00.

2. Pealikutõppused.

Loksa ü. r. — kõigile pealikutele ja laskejuhatajatele, kogumine Loksa koolimajas, algus 3. märtsil kell 14., lõpp 3. märtsil k. 20.00. Telef. Loksa 7-21.

Rõnnu komp. — kõigile pealikutele ja laskejuhatajatele, kogumine Rõnnu wallamajas, algus 6. märtsil kell 10.00, lõpp 6. märtsil k. 16.00. Tel. Kolga 13-1.

Rawila komp. — kõigile pealikutele ja laskejuhatajatele, kogumine Kose seltsimajas, algus 13. märtsil kell 10.00, lõpp 13. märtsil k. 16.00. Tel. Kose 25.

Peningi komp. — kõigile pealikutele ja laskejuhatajatele, kogumine Peningi seltsimajas, algus 18. märtsil kell 11.00, lõpp 18. märtsil k. 17.00. Tel. Raasiku 2-b.

Kolga komp. — kõigile pealikutele ja laskejuhatajatele, kogumine Rahalas, algus 27. märtsil kell 10.00, lõpp 27. märtsil kell 16.00. Telefon, Rahala 11 ehk 5.

3. Püstol-kuulip. õppused.

Loksa ü. r. — kogumine pst.-klp. meeskonnal Loksa koolimajas, algus 3. märtsil kell 14.00, lõpp 3. märtsil kell 20.00.

Rawila komp. — kogumine pst.-klp. meeskonnal Kose seltsimajas, algus 14. märtsil kell 11.00, lõpp 14. märtsil kell 16.00.

Kolga komp. — kogumine pst.-klp. meeskonnal Rahalas, algus 28. märtsil kell 14.00, lõpp 28. märtsil kell 20.00.

4. Häirekawade koostamine on üksustes, kus õppused määratud, pärast õppust.

5. Instruktori tööpäewad.

Malewa staabis — 2, 9, 10, 16, 17, 20—24 ja 30. märtsil. Tel. 451-91.

III. Keila instruktori õppepiirkonnas.

Kontrollkogumised ja üldõppused.

Laitse komp. — kõigile kaitseliitlastele. Kogumine Laitse wallamajas, algus 5. märtsil kell 10.00, lõpp 5. märtsil kell 16.00.

Sarju-Risti komp. — kõigile kaitseliitlastele, kogumine Risti koolimajas, algus 12. märtsil kell 10.00, lõpp 12. märtsil k. 16.00.

Wihterpalu ü. r. — kõigile kaitseliitlastele, kogumine Wihterpalu wallamajas, algus 14. märtsil kell 11.00, lõpp 14. märtsil k. 17.00. Tel. Wihterpalu 1.

Rõwa ü. r. — kõigile kaitseliitlastele, kogumine ü. r. pealiku juures, Westi talus, 16. märtsil kell 11.00, lõpp 16. märtsil kell 17.00.

Kloostri komp. — kõigile kaitseliitlastele, kogumine Kloostri wallamajas, algus, 19.00 märtsil kell 10.00, lõpp 19. märtsil k. 16.00.

Pealikutõppused.

Laitse komp. — kõigile pealikutele ja laskejuhatajatele, kogumine Laitse wallamajas 4. märtsil kella 12.00 kuni k. 18.00 ja 6. märtsil, kella 11.00 kuni 17.00.

Wihterpalu ü. r. — kõigile pealikutele ja laskejuhatajatele, kogumine Wihterpalu wallamajas, algus 13. märtsil kell 12.00, lõpp 13. märtsil k. 18.00.

Sarju-Risti komp. — kõigile pealikutele ja laskejuhatajatele, kogumine Risti koolimajas, algus 11. märtsil kell 12.00, lõpp 11. märtsil kell 18.00.

Kloostri komp. — kõigile pealikele ja laskejuhatajale, kogumine Kloostri wallamajas, algus 18. märtsil kell 11.00, lõpp 18. märtsil kell 17.00.

Sahing-õppimised.

Keila tehniline komp. — kõigile klasifikatsioonite ja kütidele, kogumine Keila laskerajal, algus 22. märtsil kell 11.00, lõpp kell 17.00 ja 23. märtsil kella 11.00 kuni 17.00.

Õõpäewad malewa staabis: 21., 24. ja 25. märtsil. Tel. 451-91.

IV. Kapla instruktori õppepiirkonnas.

1. Noorte õppused.

Sageri, Kohila l., Kohila ja Lohu ü. r. noortele, kogumine Kohila wallamajas, algus 3. märtsil kell 10.00, lõpp 4. märtsil kell 17.00.

Kapla, Waltu, Sagudi ja Rehtna noortele, kogumine Kapla feltimajas, algus 7. märtsil kell 10.00, lõpp 8. märtsil kell 17.00.

Kabala, Raiküla, Järwalandi I ja II l. noortele, kogumine Raiküla feltimajas, algus 11. märtsil kell 10.00, lõpp 12. märtsil kell 17.00. Vähem telef. m. 10.

Juuru, Inglise, Järlepa l. ja Kuimetsa ü. r. noortele, kogumine Juuru wallamajas, algus 17. märtsil kell 10.00, lõpp 18. märtsil kell 18.00. Tel. m. 3.

2. Klasi katsed (kontroll lastmine).

Kohila l., Kohila ja Lohu ü. r., kogumine Kohila l. laskerajal, algus 5. märtsil kell 10.00, lõpp 5. märtsil k. 17.00.

Juuru komp. — kogumine Juuru laskerajal, algus 19. märtsil kell 10.00, lõpp 19. märtsil k. 17.00.

Inglise komp. — kogumine Rädwa laskerajal, algus 26. märtsil kell 10.00, lõpp 26. märtsil k. 17.00.

Õõpäewad malewa staabis: 21., 22., 23. ja 24. märtsil, tel. 451-91.

(R. Saar)

Major, Sarju malewapealik.

Õppekawad 1933/34. a.

Uwaldan teadmiseks ja käsitamiseks õppuste teostamisel noormalewlaste, fideiikuste, fideawaatlejate, juust-jalgraturite, ratsakomandode, püstol-klp. meeskondade ja raske-klp. mees. õppekawad 1933/34. a. peale.

Balun malewafondade, kompaniide ja üksikute rühmade pealikuid eriuksusi ellukutjuda siis, kui:

1. on wastaw eriala juht kohapeal, kes iseseiswalt võib õppusi teostada;
2. On võimalik saada wõi ise mu-

retseida tarwiliku õppeabinõusid ja wahendeid;

3. Leidub tarwilikul määral wastawast erialast huwitatud kaitseliitlast.

Eriüksuste organiseerimisel kinnipidada koosseisudest, mis saadetud salajase ringkirjana.

Uwaldatud kawade läbiwõtmisega mitte rutata, neid läbi „masindades“, waid õppusi teostada järjekindlalt, wastawalt kohapealsetele oludele — parem läbiwõtta aieuid wähem, aga põhjalikult, eriti praktilisest küljest, et iga wastawa eriala kaitseliitlane wõiks oma teadmisi ja oskusi läbiwõetud aine ulatuses ülesannete praktilisel täitmisel edufalt kasutada. Ninete teemide läbiwõtmiseks on määratud kawades tundide arw. Ei jõuta aga teema läbiwõtta ettenähtud tundidega — suurendada tundide arwu tarwiduse järele (erilise drilli peale tunde pole arwestatud) täiel määral selle eeldusega, et kaitseliitlased ise praktiliselt end täiendaksid kodus ja praktilistel üldõppustel suwelaagrites ja sügisel taktikalistel õppustel.

Noormalewlaste õppeaine ja ulatus.

Salwisel perioodil.

1. Sisekord (kodukord).

Tundide arw.

1. Kindla sisekorra wajadus kaitseliidus ja kaitsewäes. Kaitseliit ja kaitsewägi. Kaitseliitlane ja kaitsewäelane. Malewlane ja pealik. Sõdur, allohwitser, ohwitser ja kindral. Kaitseliitlase waimlikud ja kehalikud peomadused. (Kaitseliidu põhif. § 1 ja Sisem. §§ 2—6; 34—36).

1. Kaitseliitlase kohused teenistuses, õppustel, sportlistel harjutustel, riigihümni mängimisel. Kaitseliidu wormi kandmine ja kaitseliitlase ülespidamine wormis.

1. Disipliin ja selle mõiste. Disipliin kaitseliidus ja kaitsewäes. (Sisem. §§ 7—12).

1. Käsi ja jäsu täitmine. (Sisem. §§ 13—23).

II. Riwi- ja lahingdrill.

a) Riwidrill.

1. Seifang. Paigale! Walwel! Wabalt! Kohendal Riwitult! Mütsid mahal Mütsid pähel!

1. Seifang. Pöörded paigal ja liikumisel. (S. M. I, §§ 77, 78, 79 ja 82).

b) Lahingdrill.

1. Üsundite muutmine paigal. Si-

kumised edasi, suuna hoidmine ja suuna muutmine. Peatumine ja „kohale“ asumine. (S. M. I, §§ 88—90).

1. Hüppe. Roomamine. Rünna. (S. M. I, §§ 91, 92 ja 95).

III. Lasteasjandus.

a) Wintpüssi materjalosa.

Tundide arw

1. Wintpüssi nimetus ja tunnused (kaliiber, nr., wabrifu nimetus) kaitseliidu w/p „303“ üldine kirjeldus, w/p peaosad, nende ülesanne ja koostöötamine.

1. Wintpüssi koostöötamine harilikult puhastamiseks; w/p. kokupanemine pärast puhastamist ja töötamise kontrollimine.

1. W/p. puhastamine. Lastmisesse tekkinud gaaside kahjulik mõju ja abinõud selle kõrvaldamiseks (kummutamine keewa weega ja lehelisõli). Ülewaatus pärast puhastamist.

1. Puhastusabinõud. Millal ja kuidas w/p. puhastada. Praktiline puhastamine:

W/p. hooldamise reeglid (§§ 88, 89, 90a, 2, 3, b, w, g ja 91). Hooldamise reeglid rünnakul, teel,

1. kodus, õppustel.

W/p. padrunid, nende seltsid ja tunnusemärgid. Padruni osad. Hoolekanne padrunile eest. Kuulilennu kaugus ja läbilöögi wõime.

b) Wintpüssi käsitamise algõpetus.

1. Sihtpunkt. Tasane kirp. Wead sihtimise juures. Silma harjutused. Lasteasjanduse sihtimisel — istudes lastepingil wõi taburetil.

1. Praktilised sihtimise harjutused 10—25. mtr. peale. Kolmnurkade wedamine 50—100 mtr. peale.

Üldised korraldused noorte õppuste ajal.

1. Käesolewa kawa järele saavad noortele ja neile wanematele meestele, kes kaitsewäes pole teeninud korraldatud kahapäewased kursused talwel ja kahapäewased suwilaagrites, mille järele neile ka suwilaagrites, kes kõigist õppustest ojawõtnud, katsed korraldatakse ning kaitseliidu relwad wälja antakse ja luba ka isiklikude relwade hoidmiseks ja kandmiseks.

Kui aga kohapealsete pealikute korraldusel ja juhtimisel, mis wäga soovitatav, noorte ja kaitsewäes mitte teeninud kaitseliitlaste ettevalmistuse õppused teostatakse, võib neile

relwi ja relwakandmise lubasid välja-
anda peale katsete teostamist malewa
instruktorite poolt. Minu sellekohase
korralduse järele „Sarjulases“.

2. Noorte katsed teostatakse suwi-
laagrites ja kompaniides ning ühikutes
rühmades, kus noored ettevalmistatud
kohalikkude pealike poolt peale kom-
panii või ühiku rühma teatist katsete
korraldamiseks, kus juures pealik mää-
rab katsete aja ja koha kokkuleppel in-
struktoriga.

Erilõppekawa sideüksuste välja- õpetamiseks.

1933./34. a.

I. Algmõisted elektrotehnikast ja wooluallikatest.

Sundide
arv

2. Sidewahendid, nende omadused
ja kasutamine — üldiselt (Side
eest. II, lehek. 9—29).
1. Raitseleidiu sideüksuste koosseis
ja varustus. (Raitseleidiu koos-
seisude järele.)
1. Soomulid ja kunstlik
magneti. Hüpootees molekulaar-
laarmagneetidest. Magnetiwaali
ja jõujooned. Rauda mõju mag-
neetiwaali peale. (Wälitelefonii-
asjandus lehek. 1—6.)
1. Kunstliku magneedi tekkimine
elektriwoolu abil. Woolu ahel.
Maa, kui juhe wooluahelas.
Elekter. Elektriist üldse, selle tek-
kimine ja tarvitamine igapäewas-
es elus. Elektrijuhed ja mitte-
juhed. Isolaatorite ning isolat-
siooni tähtsus ja tarwidus. (Wäli-
telefoniasjandus lhf. 7—9.)
1. Elektriwoolu takistustest. Elektro-
mootorise jõu, mõimsuse ja elektri-
lise tööüksused. Takistuste sum-
meerimine. Elektriwoolu magne-
tiline tegewus. Magneedi väljas-
liikuv juhe. (Wälitelef. asjandus
lhf. 12—21.)
1. Elektriline induktsoon. Wolta-
induktsoon. Omainduktsoon.
Alaline ja wahelduw wool.
Elektriwoolu mõõteriistad. (Wäli-
telef. asjandus lhf. 22—28.)
1. Ruiwad elemendid. (Wälitelef.
asjandus lhf. 34—37.)
1. Täiendawad elemendid. Raitse-
wäes tarwitusel olewad Leclanche
tüübilised kuiwad ja täidetawad
elemendid. (Wälitelefonii asjan-
dus lhf. 38—40.)
1. Akkumulaatorid. Akkumulaatori-
test üldse, tinaakkumulaatorid.
Raudnikkel - akkumulaatorid.
(Wälitelef. asjandus lhf. 42,
45—48, 53 ja 55.)

1. Akkumulaatorite laadimine,
transporteerimine ja hooletanne.
(Wälitelef. asjandus lhf. 45,
50—52, 56—61.)

Wärkus: Algmõistete läbi-
wõtmisel elektrotehnikast ja
wooluallikatest ei tule a ja
mitte täpset teaduslikku sele-
tust wormelitega, waid ele-
mentaarseid praktilisteks töö-
deks.

II. Telefoniiaparaat.

1. Telefon. Telefonii ehitus ja töö-
tamiswiis. (Wälitelef. asjandus
lhf. 62—66.)
1. Telefonii reguleerimine. Wigas-
tused telefonis ja nende kõrwal-
damine. Telefonii tundelikkus.
(Wälitelef. asjandus lhf. 66—68.)
1. Mikrofon. Mikrofonii ehitus
ja töötamiswiis. Mikrofonii rik-
ked ja nende põhjused. Mikro-
fonii kapsli wahetamine. Mikro-
fonii lülitamine abelikk. (Wälitelef.
asjandus lhf. 68—73.)
1. Induktsoonipool. Induktsoon-
poolii ehitus, ülesanne ja tööta-
miswiis. Induktsoonipoolii wigas-
tused ja nende kõrwaldamine.
(Wälitelef. asjandus lhf. 73—76.)
1. Induktor. Induktori kirjeldus
ja töötamiswiis. Induktori kont-
rollimine, wigastused ja nende
kõrwaldamine. (Wälitelef. asjan-
dus lhf. 77—81.)
1. Polariseeritud ja alala-
lise woolu kell. Kella
ehitus, töötamiswiis, wigastused
ja nende kõrwaldamine. (Wäli-
telef. asjandus lhf. 82—84.)
1. Sumisejad. (Wälitelefonii-
asjandus lhf. 85—88.)
1. Raitsejad. Piksefajtsjad ja
tugewwoolufajtsjad, nende ehi-
tus, töötamiswiis, rikked ja nende
kõrwaldamine. (Wälitelefonii as-
jandus lhf. 89—93.)
1. Kondensaator. Konden-
saatori ülesanne, kirjeldus, töö-
tamiswiis ja proowimine. (Wä-
litelef. asjandus lhf. 94—95.)
2. Induktoriline wälite-
lefoniiaparaat. Aparaaadi
osade ülesanne ja otstarbe. Välja-
kutse teostamine ja rääkimine.
Woolu ringkäigud. (Wälitelef.
asjandus lhf. 103—105.)
2. Induktorilise telefonii
aparaadi kontrolli-
mine ja wigade leid-
mine. Wõimalikud wead tele-
foniiaparaadis ja liinis. Välja-
kutse ahela kontrollimine. Rää-
kimisahela kontrollimine. Ühikute
osade wigade otsimine.

Aparaaadi hooletamine:
hoidmine, wedamine ja kandmine.
(Wälit. asjandus lhf. 106—107.)

1. Telefonii tarwitamise
reeglid. Wälendustabel ja
selle kasutamine. Arwude üle-
andmine. (Side eest. I, lhf. 52—54)
Telefonii üldomadused, wäärtu-
sed, puudused ja kasutamine
lahingitegewusel. (Side eest. II,
§ § 14—17.)

III. Keskjaamad.

1. Telefonii keskjaama töökond —
koosseis ja tööjaotus. Walwe-
korra telefonisti kohused ja do-
kumentide pidamine. (Side eest.
I, § § 39—40, 101—108.)
1. Umberühendaja. Umber-
ühendaja ehitus ja tarwitamis-
wiis. (Wälitelef. asjand. lehek.
129—131.)
3. Numbrikast. Numbrikasti
ühikud osad: väljakutse klapp
ja selle töötamiswiis; stepsel ja
stepslipesa; kõrwalkell. Raitseabi-
nõud. Juhede ühendamine numb-
rikastile. Ühenduste andmine
numbrikastil. Numbrikasti wõ-
malikud wigastused, nende leid-
mine ja kõrwaldamine. Numbri-
kasti hooletamine, hoidmine, we-
damine ja kandmine. (Wälitele-
foniasjandus lhf. 131—133.)
3. Praktilised harjutu-
sed numbrikastiga. Tele-
fonii keskjaama drill, ühtlasi ka
teenistus telefonii keskjaamas.
3. 10-numbriiline induk-
toriline kommutaator. Wahe numbrikasti ja kom-
mutaatori wahel. Kommutaa-
tori ühikud osad ja nende töö-
tamise wiis. Juhede ühendamine
kommutaatorile ja ühenduste
andmine. Kommutaatori kont-
rollimine. Wõimalikud wigastu-
sed, nende leidmise meetodid ja
kõrwaldamine. (Wälitelef. asjan-
dus lhf. 133—135.)
3. Praktilised harjutused kommu-
taatoril — drill ja ühtlasi tee-
nistus keskjaamas.

IV. Wälifaabel.

1. Kerge wälifaabli proowimine,
tema pigistamine, parandamine
ja hooletamine — praktilised har-
jutused (seda ainet wõtta läbi
iga aasta ühes teiste praktiliste
harjutustega ja faabli remonteer-
imistega. Wälitelef. asjandus
lhf. 147—154).
Kerge kantawa faabliini töö-
konna materjal, tööriistad ja
nende kasutamine. Jätkud ja sol-

med — töökonna wanema ja meeskonna kohused (drill) (Wältetelef. asjandus lhf. 154—157).

3. Raabelliini ehitamine. Töökonna koosseis, materjal ja tööjaotus. Raabli mahakerimine, jätkamine ja üleskerimine (wältetelef. asjandus lhf. 157—160 ja fide eest. I, §§ 27—28).
2. Ühe- ja kahejuheline liinid. Nende omadused, väärtused ja puudused. Maaühenduse tähtsusest. Üleminek ühejuhelistelt liinidelt kahejuhelistele ja ümberpöördukt. (Wältetelef. asjandus lhf. 180—187 ja fide eest. I, § 17).

V. Lippsignaalsüsteem.

1. Lippsignaalsüsteemi üldised omadused, väärtused, puudused ja kasutamine lahingtegevusel (Side-eest. II, §§ 39—42).
1. Lippsignaalsüsteemi töökond: koosseis ja tööjaotus (Side-eest. I, §§ 71 ja 72).
2. Lippsignaali jaama ja teenistus seal. Signaalistide kohused. Piltfilm ja selle kasutamine signaalide vaatlemisel. Lippudega (signaalseerimise viis. Signaalseerimine müstiga, taskurätikuga jne. (Side-eest. §§ 125, 126.)
2. Morse tähestik — üldine tutvustamine tabeli järel (Side-eest. II lhf. 91—95).
3. Signaalseerimine lippudega Morse tähestiku järel — drill.
2. Teenistuslik tood — üldine tutvustamine tabeli järel. (Side-eest. I, § 99 ja lhf. 87 ja 88.)
3. Praktilised harjutused teenistusliku toodi järel — drill.

VI. Topograafia.

2. Ploa ja kaart. Arw, mõõt ja selle tarvitamine. Mõõtkawa ja selle tarvitamine. (Topogr. kursus lhf. 5—12).
2. Kauguste määramine sirgjoonel. Kauguste määramine kõver- ja murdjoonel. Mõõdu täpsus. Ploa ja kaarti mõõdu. Mõõdu äramääramine. (Topogr. kursus lhf. 13—20.)
2. Singmärgid ja nende liigid. Horisontaalid. (Topogr. kursus lhf. 21—37.)
1. Pealkirjad. Kaartide kirjeldus. Ühe-, kahe- ja kolmewerst. kaardid. (Topogr. kursus 44—50.)
2. Magnetasiimut. Kompas. Walendaw kompass. Ilmakaarte

määramine. (Topogr. kursus lhf. 50—56.)

3. Kaartide orienteerimine. Orienteerimine kompassi järel. Seisupunkti määramine kaardil. Ufimuudi määramine maastikul. Liikumine kompassiga teatud afimuudi all ja antud juunas. (Topogr. kurs. lhf. 56—60.)
1. Kaartide kasutamine telefoni liinide ehitamisel.

VII. Õppeabinõud ja vahendid.

1. „Wälitelefoniaasjandus“ J. Jalaf.
2. „Telefoniaasjandus“ J. Jalaf.
3. „Side eesfiri I“.
4. „Side eesfiri II“.
5. „Topograafia kursus“ E. Bach.
6. Kuit element.
7. Voltmeeter.
8. Induktor telefoni aparaat (õppeots-tarbeta).
9. Ümberühendaja.
10. Numbrikast.
11. Telefoni kaabel.
12. Raabli pool.
13. Wärten.
14. Raabli tõste hark.
15. Raabli imbutamise abinõud.
16. Kantaw kirwes.
17. Kantaw labidas.
18. Maaühenduse warras.
19. Tööriistade komplekt.
20. Signaallipud.
21. Mitmesugused õppekaardid.
- 12 Kompas.

VIII. Sideüksuste sidewarustus.

1. Siderühma ja komando sidewarustus.
3. Wälitelef. induktor aparaat — iga töökonna peale vähemalt üks aparaat.
2. Wälitelef. kaabel — iga töökonna peale vähemalt 2 km.
3. Wäliskaabli wärtnaid — iga töökonna peale üks wärten.
4. Wäliskaabli tõstehark — iga töökonna peale üks tõstehark.
5. Tööriistade komplekte — iga töökonnale üks komplekt.
6. Signaali lippe — iga jaama tarwis 2 lippu.
7. Kirweid — iga töökonnale üks kirwes.
8. Kantawaid labidaid — iga töökonnale üks labidas. Peale selle on malewa siderühmas warustusüks wälitelef. induktor. 6-e numbriline numbrikast ja ronimisrauad.
2. Liinitöökonna warustus.
1. Telefoni aparaate 1 tk.
2. Wälitelefoni kaabel — 2 km.
3. Kaabli wärtnaid — 1 tk.
4. Wäliskaabli tõste hark — 1 tk.
5. Kirweid — 1 tk.

6. Kantawaid labidaid — 1 tk.
7. Tööriistade komplekte — 1 tk.
8. Maaühenduse wardaid — 1 tk.

3. Tööriistade komplekt.

1. Montöörtangid — 1 tk.
2. Montöörnuge — 1 tk.
3. Joleerpaela — 2 rulli — 15 mm lai.
4. Loorest kummilinti — 100 grammi.
5. Kumi liimi — 1 tuube.
6. Telefoni kaabel 20 km.
7. Jätku traati — 50 gr. — 0,3 mm.
8. Puhastuse lapp.
9. Kande kott — 1 tk.

Üldised korraldused.

1. Käesolew kawa tuleb fide üksustel läbiwõtta 1. maiks 1934. a., et järgmisel õppeaastal võimalik õppust jätkata uue kawa järel.
2. Side rühmade, komandode ja jagude koosseisud on wälja saadetud kompanide ja üksuste rühmade pealikutele. Kui õppewahendid ei võimalda otsekohe kõik kawas ettenähtud õppust teostada, siis wõetakse läbi, olenewalt õppewahenditest. Restjaama-, liini- wõi signaalsüsteemi jagudele ettenähtud kawa.

Õppekawa.

Sidewaatlejate ettevalmistamiseks jälgwae osades 1933./34. a.

1. Õppepäewadel kohtadel.

A. Signaalsüsteem.

- Tundide arw
2. Morse tähestik — üldine tutvustamine tabeli järel. (Side eest. II., lhf. 91—95).
  3. Signaalseerimine lippudega Morse-tähestiku järgi. Käskude ja teadaannete wastuwõtmine ja edasiandmine lippudega.
  2. Signaalitood — üldine tutvustamine tabeli järel. (Side eest. I, § 99 ja lhf. 87 ja 88).
  3. Praktilised harjutused signaalitoodi järel.
  1. Signaalseerimine taskulampidega — (ösel) — käskude ja teadaannete wastuwõtmine ja edasiandmine.

B. Maastiku tundmaõppimine.

2. Orienteerimine maastikul päewal: ilmakaared ja nende kindlaks määramine kompassi, päikese ja kohalikkude esemete järel. Oma asukoha kindlaks määramine ümbritsewate esemete järel.
1. Kauguste mõõtmine ja hindamine maastikul.
1. Maastiku vaatlemine ja kirjeldamine liikumisel ühest punktist

Tundide
arv.

teise. Läbimindud tee ja nähtuste kirjeldamine peast.

Walwamine lahinguwälja järele: õigeaegne ja täpne teatamine kõigist tähelepandust. Osfus kättenäidata märke ja esemeid lahinguwäljal. Waatlustagajärgede üleskirjutamine.

Teenistus waatluspostil (J. E. II, §§ 65 ja 66).

B. Üldteadmised topograafiast.

1. Maastiku graafiline kujutamine: topogr. kaart ja selle tarwidus sõjategewuses (üldjoontes). Kaardi mõõt ja selle praktiline kasutamine — lihtsamad juhtumised. (Topogr. kursus lhf. 5—12).

Topogr. tingmärgid looduslikkude ja kunstlikkude esemete tähendamiseks kaardil. (Topogr. kursus lhf. 21—37.)

1. Kaardi orienteerimine maastikul — oma asukoha ja kohalikkude esemete leidmine kaardil. Suunade leidmine ja kauguste määramine kaardil. Liikumine kaardi järele antud teid mööda ja antud suunas.

C. Waenlase ja oma wägede waatlus.

1. Tundemärgid, mille järele võib kindlaks teha wastase olemasolu wädeldawas sektoris — mitmesugune ebariiklik liikumine ja tegewus, kindlustustööd, signaalide andmine jne. Paigal asuwa ja liikumisel olewa wastase waatlemine — wastase arwu ja koosseisu (jalgwägi, suurtükivägi jne.) kindlaks määramine.

1. Tundemärgid, mille järele võib otjustada meie wägede asukoha ja tegewuse üle — jalgwäe tuli kindlustustööd, erilised märgid eeljoone äratähendamisel.

1. Waatlus oma wägede, eriti naaberofade, tegewuse järele nende asumisel paigal ja liikumisel.

1. Oma tule (kerge-rlp., r-rlp. ja suurtüki) tagajärgede waatlemine ja hindamine.

E. Elawside.

(Sidewaatileja käskjalana).

2. Käskjala liikumine antud marsikawa järele — kohanime ja tee meelespidamine; kohanime

Tundide
arv

üleskirjutamine; joonistat. marsikawa järele liikumine; ja maastiku kasutamine.

Käskjala kohused kirjajaliku käsu wiimisel ja suusõnalise käsu wõiteate edasiandmisel. (J. E. II § 21).

Käskjala kohused haawamise korral ja waenlase kätte langebes — erilist tähelpanu pöörata: kehalise arenemisele (jooks, hüpped, roomamine jne.); orienteerimisele tundmata maastikul; tahtjõu arendamisele antud ülesande täitmiseks käskjalana. (J. E. II § 22).

F. Maapealse waatluse organiseerimine.

a) Waatileja üldkohused.

1. Jalawäe maapealse waatluse eesmärk. Waatileja tarwidusest lahingtegewuses. Waatileja ülesanded lahingus — üldiselt. Waatilejalt nõuetawad omadused. (Orienteerimise oskus hinnata oluforda jne.). Waatileja ülespidamine waatluspunktis (J. E. II, §§ 60—62). Sidewaatileja kohused sīde alal uude kohta asumisel. (J. E. II, § 22).

1. Waatlussektori kättenäitamine waatilejale maastikul. Tutwunemine sektoriga ja selle kirjeldamine peast. (J. E. II, 65 ja 66). Waatlemine. Teatamine tähelepandust. Millal alarmeerida üksus ja kuidas seda teha. Mis on teelatud waatilejal, kui wiibib ülesande täitmisel. (J. E. II, § 66).

b) Waatluspunkti organiseerimine.

2. Üksikwaatileja moondamine kohapeal ja liikumisel, mitmesugustel juhtumistel. (J. E. II, § 63). Rattega waatluspunkti ehitamine waatilejale lasturkaewikus ja wäljaspool. Waatluspunkti organiseerimine mitmesugustes tingimustes (lagedal, kaewikus, metsas). Waatluspunkti moondamine mitmesuguste abinõudega. Waatluskausta pidamine. (J. E. II, §§ 64 ja 66).

II. Sügijestel kahepoolsele taktiistel õppustel.

Sidewaatilejate kohused ja tegewus luurel, pealetungil ja kaitse (suwilaagrites ettenähtud kawa järele) — tegutsewad sidewaatl. pealikut juures.

III. Sidewaatilejate koosseisud.

(Jgas kompanis ja ükf. rühmas.)

1. pealik . . . . . 1 (sīdepealik wõit.abi)
2. iga lasturühma peale 2 sīdew.
3. iga eriüksuse peale . . . 2

Märkus: On soowitaw, et sīdewaatilejateks saaks wõimalikult määratud need kaitsekiitlased, kes on sīdemeesteks määratud häire puhul ja pealikut kaskude ja korralduste edasitoimetamisel; samuti ka, et nad oleks suust-, jalgrattur- ja ratsaüksustest.

IV. Speraamatud ja õppeabinõud.

1. Jalawäe eeskiri II osa.
2. Wälitelefoniasjandus (telef.-asjandus wõetatse edaspidi kawasse).
3. Topograafia kursus — Bach.
5. Laske-eeskiri I wihk.
6. 2 telefoni aparati.
4. kera wälitaablit.
7. 2 lippu (walge ja punasega) igal sīdewaatilejal.
8. 1 Morse-tähestiku tabel.
9. 1 signaal-goodi tabel.
10. 1 topogr. tingmärkide tabel.
11. 1 tasulamp igal sīdewaatilejal.
12. 1 wile igal sīdewaatilejal.
13. Tarwilikud kirjutusabinõud igal sīdew.
14. 1 kompass igal sīdewaatl.
15. Üks komplekt igasuguse mõõduga topograf. kaarte.
16. Waatlusposti päwaraamat.

V. Üldised nõuded sīdewaatilejate wäljaõppe kohta.

A. Sīde alal peab sīdewaatileja:

1) omama küllalt tahtjõudu ja kohusetunnet, et ta kõige rasemas lahingoluforras täpselt täita antud ülesandeid kaskude ja teadete edasitoimetamisel;

2) mõistma kiiresti orienteeruda päewal, öösel, udus tuntud ja tundmata maastikul; ostama orienteerumiseks kasutada kompassi ja tundma muid orienteerumise wahendeid;

3) olema wastupidaw kõnnis, jooksus, roomamises ja hüpetes, mis tarwilik kiireks edasiliikumiseks;

4) ostama praktiliselt käsitada kõiki kompanis ja rühmas olewaid sīdewahendeid.

B. Waatluse alal peab sīdewaatileja:

1) ostama täpselt orienteeruda antud waatlussektoris, hinnata oluforda ja suutma otjustada waatlustagajärgede üle (millal alarmeerida üksus, wäljakuksuda pealik, isiklikult tuli awada);

2) omama silmaterawus täpselt waatlemiseks, ilmunud märkide kiireks leid-

miseks, kauguste hindamiseks märkideni, oma ja vastava osade äratundmiseks ja tule tagajärgede hindamiseks;

3) suutma meelespidada waabeldatawaid esemeid, nähtusi ja ostama neid, tarbekorral üleskirjutada waatlustausatusse;

4) ostama praktiliselt tasutada rühmas ja kompaniis korwitusel olewaid waatluswahendeid;

5) tundma kaardi mõõtu ja leppemärke ning ostama kasutada kaarti lihtsamate ülesannete täitmisel.

Sidewaatilejate ettevalmistus on hädawajalik igas kompaniis ja üks. rühmas. Sidewaatilejate õppused teostatakse lühialikude pealike otsekoheselt korraldusel ja juhtimisel nende kaitseliitlaste poolt, kes õppe fideiüfusles wõi sidewaatilejatena kaitsewäes õppused läbi teinud.

Suust-jalgratturite erioppekawa 1933/34. a.

A. Õppused kohtadel talwel.

I. Suusatamise harjutused, suusad ja suuskwarustus ning nende korrahoid.

Tundide arv.

1. Suusataja riietus ja terwishoid. (R. R. E. III, §§ 597—599). Suuskade allapanemine ja mahawõtmine. (Ujut. juhendid suust-jalgr. wäljaõpetamiseks I, §§ 64 ja 65).

1. Suusatamiswiisid: seifang suuskadel. Kordamööda tõukamine. Korraga tõukamine. (R. R. E. III, 600—605).

Suuskade kirjeldus ja nõuded nende valmistamisel ja walikul. Suuskade tüübid — murdmaa suusad, mäe- ning hüppe suusad wõi nende joonised. (R. R. E. III, §§ 573—578).

1. Pöörded paigal. Samm-pöör. Keerdpöör. Hüpp-pöör. (R. R. E. III, § 600).

Tarwitusel olewad suusafidemed ja kepid ning nende kasutamine. (R. R. E. III, §§ 579—588).

1. Takistuste wallutamine. Runi 0,5 mtr. kõrgusest aiaist üleminef. Kõrgematest aedadest üleminef. Madalatest küngastest (wallidest) üleminef. Kraawidest üleminef. Wefistest kohtadest üleminef. Riwidest üleminef. (R. R. E. III, §§ 607—613).

1. Suuskade ja suuskwarustuse hoolikanne. Suuskade klambriid ja määrded. (R. R. E. III, §§ 589—596; „Suuskade korrahoidu õpetus“ E. Lepp, lhf. 3—15).

Märke tõusmine: Otse-tõusmine, fik-fakiline tõusmine, käärid, trepid- (R. R. E. III, §§ 614—617).

2. Mäest allasõitmine.

Suunamuutmine allasõidul. Pidurdamine alla sõidul. Pidurdamine suuskade abil: lumesahaga, lumesaha kaarega, pidurdamiga, pidurkaarega. Pidurdamine keppide abil: istudes keppidel ja toetudes keppidele. Kaared: Telemarkikaar, Christiania-kaar. Peatused: Telemarkipeatus, Christiania-peatus. hüpp-peatus. Maastiku hüpe. (R. R. E. III, §§ 618—623).

Juhtnõore ja näpunäiteid wõistlejatele. (R. R. E. III, §§ 629—632).

II. Suuskriiwikool.

a) Üksikmehe wäljaõpe. Riwidriil.

1. Büsfiid (ferge klp.) kandmise wiis. Seifang. Suuskadel sõitmine. („Ujut. juhendid suust-jalgr. ette-“ I, §§ 63, 66, 70.)

1. Pöörded paigal. Suuskadel sõitm. (Uj. juhendid I, §§ 68, 70.)

1. Suuskadel sõitmine. Sõidu katkestamine ja jätkamine. Pöörded ja suuna muutmine. (Ujut. juhendid I, §§ 70—72).

1. Terwitamine paigal ja liikumisel. Pöörded ja suuna muutmine. Suuskade püstipanemine. (Uj. juh. I, §§ 67, 70 ja 74).

Sahingdrill.

1. Üsendite muutmine paigal. Hüpe. Rünna. (Ujut. juhendid I, §§ 69 ja 73).

b) Jao wäljaõpe. Riwidriil.

1. Suuskade allapanemine. (Ujut. juh. I, § 80).

Riwiistused joonele: ühewiitruksile, kahewiitruksile ja koondatud interwallidele. Joondumine; pealike kohad. (Uj. juhendid I, §§ 8—11, 13, 14, 75 ja 76). Sõitmine. (Ujut. juh. I, § 70).

1. Riwiistused kolonni: kolonnid ühe- ja kahe kaupa. Joondumine. (Ujut. juhendid I, §§ 12, 75 ja 76). Sõitmine. (Ujut. juh. § 70).

Pöörded. Sõitmine. Suuskade püstitamine. (Ujut. juh. §§ 78, 79).

1. Liikumised. Liikumise katkesta-

mine. Kord liikumisel. Liikumine asendis wabal. Teerajamine. (Ujut. juh. I, §§ 81—85). Suuna muutmine. (Ujut. juh. I, § 15 ja J. M. I, §§ 112 ja 113). Sõitmine. (Ujut. juh. I, § 70, 86).

1. Ümberriiwistused. Joondumine. (Ujut. juht. I, §§ 16, 76, 87 ja J. M. I, § 114). Sõitmine. (Ujut. juh. § 70).

Paraad ja paraadimarss. Terwitamine. (Ujut. juh. I, §§ 89 ja 90).

Sahingdrill.

2. Koondatud kolonn ühe kaupa. Kolonni liikumine hüpetega. (J. M. I, §§ 116 ja 117). Üsendite muutmine paigal. (Ujut. juh. I, § 77).

2. Harwendatud kolonn. (J. M. I, § 118).

Kolonni riwistatud jao nihkumine paremale ja wafakule. (J. M. I, § 119).

2. Paistumine ahelikku ja trobitonda. Lastekohale asumine. (J. m. I, §§ 120, 121).

2. Löögi- ja tulewõitlus. Kerge klp. jao tulewõitlus. Rünna. (J. M. I, §§ 122—124).

Üleminekud. Kaewumine. (J. M. I, §§ 125, 126).

III. Suusturjao taktikaline wäljaõpe (suuskadel).

4. Jagu piilkonnas. Jagu luurpatrullina. Tegewus kofkupuumisel waenlasega. (J. E. II, 40—59) — päewal.

4. Jagu piilkonnas. Jagu luurpatrullina. Tegewus kofkupuumisel waenlasega — öösel. (J. E. II, § 40—59).

IV. Rännaoharjutused.

1. 25 klm. suusturjao ränna täielahingwarustusega.

1. 50 klm. suusturjao ränna ühesluurpiilkonna tegewusega — ränna-ettevalmistus, ränna, kord ränna- peatused, korterisse paigutamine pärast ränna.

B. Õppused kohtadel suwel.

I. Jalgratta sõit.

1. Jalgratta koostõõtmine ja kofkupanemine ühes osade ja nende omawahelise koostõõ kirjeldamisega.

2. Jalgratta hooldamine: puhastamine, määrimine, osade koostõõ kontrollimine, hoidmine.

Lundide
arw

2. Sadulasse istumine, sõitmine, peatumine ja rattalt maha tulemine (kui kõik koosseisu kuuluvad mehed ostavad hästi rattal sõita, tuleb see ala wahela jätta).

II. Jalgratturite riwikooll.

a) Üksikmehe wäljaõpe. (Riwidriil).

1. Seifang. (Ujut. juh. I, § 1).
1. Pöörded paigal. (Ujut. juh. I, § 3).
1. Käik ja sõitmine jalgrattaga. (Ujut. juh. I, §§ 5, 6).
1. Sõidu katkestamine ja jätkamine. Terwitamine paigal ja liikumisel. (Ujut. juh. I, §§ 2 ja 7).
1. Käik ja sõitmine jalgrattaga. Asendite muutmine paigal. (Ujut. juh. I, §§ 4—6).

b) Jao wäljaõpe.
Riwidriil.

1. Riwistused joonele: ühe-, kahewiirulisele ja loondatud interwallidele. Joondumine. Pealikute kohad. (Ujut. juh. I, §§ 8—11, 13, 14).
1. Riwistused kolonni: kolonnid ühe- ja kahetaupa. Joondumine. Pealikute kohad. (Ujut. juh. I, §§ 12—14).
1. Suuna muutmine. (Ujut. juh. I, § 15 ja J. M. I, §§ 112 ja 113).
1. Ümberriwistused. (Ujut. juh. I, § 16 ja J. M. I, § 114).
1. Jalgrataste hakitamine. Püüside (f. flp.) asetamine jalgrattale. Jalgrataste kättewõtmine. (Ujut. juh. I, §§ 17—19).
1. Liikumised jalgratastel. (Ujut. juh. I, § 20).

Sahingdrill.

2. Koondatud kolonn ühetaupa. Kolonni liikumine hüpetega. Asendite muutmine. (J. M. I, §§ 116, 117 ja Ujut. juh. I, § 4).
2. Harwendatud kolonn. (J. M. I, § 118).
1. Paiskumine ahelikku ja trobikonda. Lastekohale asumine. (J. M. I, §§ 120 ja 121).

III. Rännakharjutused.

a) Etewalmist. harjutused.

1. Warustus, mis jalgrattur rännakule kaasa wõtab, selle pakkimine — seljasantawad asjad; jalgrattal kantawad asjad: esipakk ja riista kott.
1. Jalgratta ülewaatus enne rännakut — laagrid, juhis, pidur, kett, kummid, rattad.

1. Jalgratta töötamise kontroll sõidul.

1. Jalgratta hoolekanne puhkel ja peale rännakut.

b) Sõiduharjutused.

1. Sõiduharjutused kolonnis kahena, kolmena, neljana; ühe- ja kahewiirulise joonena. Sõit määratud kiirusega; kiiruse wahendamine ja suurendamine sõidul. Jalastamine ja sadulasse istumine paremalt poolt. Kiire sadulasse hüppamine pedaalile toetamata.

1. Ümberpöörded sõidul: 1) ringiga, mille läbimõõt 10—15 sammu; 2) kiire jalastumisega, ratta ümberpööramisega, sadulasse istumisega ja sõiduga wastupidises suunas. (Ritastel teedel).

1. Mitmesuguste takistuste wälutamise sõidul: 1) sõit mäkke ja mäest alla hoo kasutamiseega; 2) üle kitsaste kraawide ja üle raudtee roobaste; 3) sõit auklistel küllawahel teedel, üle lühikeste ja kitsaste purrete.

1. Sõiduharjutused maastikul wäljaspool teid. Harjutused sõidul: kirja lugemine sõidul, asjade taskust wõtmine ja tasku panemine, maastiku waatlemine, leppemärkide wastuwõtmine ja edasiandmine.

c) Rännakharjutused.

1 pw. Ratturjao 50 km. rännak täie warustusega.

2 pw. Ratturjao 100 km. rännak ühes luurpiilkonna tegewusega.

IV. Taktikaline wäljaõpe (rattastel).

4 pw. Jagu piilkonnas. Jagu luurpatrullina. Tegewus kokkupuutumisel waenlasega — päewal (J. E. II, §§ 40—59).

4pw. Jagu piilkonnas. Jagu luurpatrullina. Tegewus kokkupuutumisel waenlasega — ööse l. (J. E. II, 40—59).

C. Sügifestel taktikalistel õppustel. Jagu piilkonnas ja jagu luurpatrullina. (J. E. II, §§ 40—59).

Õpperaamatud.

1. Ujutised juhendid suuskjalgratturite ettewalmistamiseks I osa (Ujutine juh. I).
2. Rehalise kaswatuse eeski III osa (R. R. E. III).
3. Jalgwäe määrustik I osa (J. M. I).
4. Jalgwäe eeskiri II osa (J. E. II).
5. Suuskade korrashoiu, tõrjamise

ja määramise õpetus — E. Lepp.
6. Sifemäärustik.

Raitfeliidu suusküfuste koosseisud.

Suusküfused moodustatakse malewa pealiku korraldusel malewa allüfuste osadena või malewa staabi juures, s. t. nad on harilikud rühmad kompanide ehk malewafondade koosseisus või iseseiswad üksused alluusega malewa pealikule. Suusküfuste wormeerimisel pidada kiini nõudest, et suusküfustesse määratud meestel oleks jalgrattad, nii kujuneks suusk-rattur üksused, kes suwel tegutsewad rattastel, talwel suuskafel. Sama võib ka wäga otstarbekalt suusküfusteks olla ratsariühm või komando, kes siis talwel lumega tegutseks suuskafel.

Kui malewas pole võimalik läbiwõtta suusk-rattur- või suuskratsküfuste moodustamist, siis wormeerida suusküfust, kes talwel tegutseb suuskafel ja suwel jalawäe riwis.

Rõigise suusküfustesse määrata kaitsefeliitlast, kes on osawad suuskatajad või kelledest on eeldusi, et nad osawateks suuskatajateks wälja õpiwad. Igal mehel peab olema arusaadaw, et suusküfused pole loodud suuskasporidiks ega selle propageerimiseks, waid riigikaitse ülesannete täitmiseks suuskafel ja selleks kaitsefeliitlaste wäljaõppe teostamiseks.

Normaalseks suusküfusteks on suuskurrühm, kes koosneb 3—4 jaoft.

Suuskurrühma koosseisus on:

1) rühmapealikuid	1
2) rühmapealiku abisid	1
3) jaopealikuid	3—4
4) jaopealiku abisid	3—4
5) suuskurisi-malewl.	18—32

Rokku: 26—42 meest.

Suuskurrjao koosseisus on:

1) jaopealikuid	1
2) jaopealiku abisid	1
3) suuskurisi-malewl.	6—8

Rokku: 8—10 meest.

Rõit suusküfuste kaitsefeliitlastes peawad olema warustatud isiklikkude või kaitsefeliidu poolt neile wälja antud suuskafedega.

Üldised juhendid õppuste teostamiseks.

Suusküfuste wäljaõppe aluseks on meeste suuskatamise oskuse kõrge tasem, mispäraft eriti rõhutada suuskatamise oskust harjutuste ning treeningu teel. Selleks ei jõua üfus küllalt teostada õppusi, waid kaitsefeliitlastes peawad suuskatamist ise kätte õppima. Õppustel antakse neile juhendeid suuskatamiseks,

kontrollitakse nende oskusi ja võetakse läbi suuskriivi ning suusküfuste lahing-tegewus.

Suusküfuste koosseisu kuuluvate meeste suusatamise oskuse tasem ja wastupidawus peawad olema ühetaolised. See märksa kergend ja soodustab ülesannete ja õppuste joritamist.

Peame niikaugale jõudma, et suusküfuste tegewus haarab tegewust igas olukorras, iga ilmaga igajugusel maastikul. Seepärast tegewus wita üle murdmaastikule, tegutseda seal ka keppidega, tegutseda pimedas, lumetuisus, metsas sügawa lumega jne. Ühesõnaga, alata kergemast tegewusest ja minna üle järkjärgult raskematele tegewustele. Suusküfuste peab olema igas olukorras olukorra peremees, ofaw ja kawal ning kindlalt liikuw üfusus, nagu seda nõuab neilt ülesannete täitmine. Seda ei suudeta omada ja äraõppida ühe aastaga, waid aastate jookkul püüwa ja kindla tödga.

Suusküfuste riwiline wäljaõpe erineb wähe jalawäe omast. Siin ei nõuta ühtlast takti ega üheaegset tempot liikumisel.

Lahingtegewuses suusküfuste tegewuses peamiseks ülesandeks on luure ja piilkonna teenistus; wastuldõkide teostamine kaitselahingus, pealungi-lahingus — tiwaldõgid ning taanduwa waenlase jälgimine.

Suusküfuste lahingwäljaõppel on makswad samad alused, põhijooned ja määrused, kui jalawäe üfuste wäljaõppus. Meeste ind, õgatuswõime, wastupidawus ning tahe tegutsemiseks on siin esmajärgu tähtsusega, millele ka wäljaõppel pöörata tähelepanu. Suusküfuste lahingtegewus erineb peamiselt teiste jalawäe üfuste lahingust kiruse poolest, tehes küllki on suusa wahed suuremad märgid kui jalawäe wahel.

Suuskriiwis on raskendatud käskude edastandmine. Tarwiduse korral antakse need edasi mehelt mehele ja taha.

Waenlase lähedaloleku antakse käsklusi edasi märkide abil. Üfuse pealiku poolt antaw käsklus, korraldus, nõuab õiget, nobedat edastandmist allpealikute, rühma ja jaopealikute poolt oma üfustele.

Critt tähtis on, et iga mees oleks harjunud wõimalikult nobedasti taipama (arusaama) ja edasi andma waja-liffe leppemärke.

Barim leppemärkide edastandmise wiis on suuskäppidega. Leppemärgid on järgmised:

Tähelepanu! püflloodis ülestõstetud suuskäpp.

Mars! suuskäpp tõstetakse ja lastakse alla püflloodis mitu korda.

Mars, mars! samuti kui eelmine tegewus, kuid nobedamini.

Marssi suun! ülestõstetud suuskäppiga wiibatakse marssi suunas.

Minu järel! ülestõstetud suuskäppiga wiibata nobedasti mitu korda järgi mööda liikumise suunas.

Seis! ülestõstetud suuskäpp, lastakse püflloodis alla.

Maha! ülestõstetud suuskäpp lastakse kaares ette maha.

Püsti! suuskäpp tõstetakse eestkaares ülesse.

Kaarkäik! käpp tõstetakse ristloodis kõrwale soowitawa kaarkäigu suunas. Kaarkäigu lõppemisel anda „seis“ leppemärgiga seisajäämiseks wõi näidata uut liikumissuuna.

Zoonele! mõlemad suuskäpid tõsta püflloodis üles õlgade kõrgusele kõrwale wälja siratatud kättes.

Uhelikkul! mõlemad suuskäpid sirutata ristloodis kõrwale õlgade kõrgusse. Kui seda soowitakse sooritada üfkoit millises külje suunas, siis enne „aheliku“ leppemärgi andmist wiibatakse suuskäppiga soowitawas suunas. Tarwiduse järgi täiendawat näidatakse kätte ka liikumise suund.

Koguda! ülestõstetud suuskäppiga keerutada ülewal, ümber pea.

Kolonni! Ettewaatus! Waenlane lähedal mõlemad ülestõstetud suuskäpid asetada risti.

Üldised korraldused suuskjalgratturite organiseerimise, wäljaõppe ja suuskawarustuse asjus.

Balun kompani ja üf. rühmade pealikuid:

1. Rus suusti olemas eht kus neid wõimalik walmistada malewa staabi poolt korraldatud suuskäppide lõpetajate kaasabil, asuda tohe suuskjalgratturite jagude ja rühmade wormeerimisele.

2. Teha korraldused awaldatud kawas ettenähtud õppuste järkjärguliseks teostamiseks suuskjalgratturite jaopealiku juhatusel.

3. Kui pole wõimalik organiseerida suuskjalgrattur jagusi, siis organiseerida suuskratsa joad, kusjuures ratsamehed suwel teostawad ratsa üfustele ettenähtud õppekawa järele.

4. Teatada malewa staapi 25-ks aprilliks: 1) suuskäppide pealiku nimi, 2) kaitsejõudude arv suuskäppides, 3) milliseid õppusi suuskäppides ja kui pika aja jookkul (päewade, tundide arv) korraldatud möödunud talwel.

5. Kui mõnes üfuses soowitakse suuskjalgratturite (wõi suuskratsa) üfusi ellufutuda, kuid puuduwad wastawate teadmistega pealikud, siis noorte teenistusse minekul kaitsewäele, kui mees

on wastaw, teatada sellest minule, et oleks wõimalik korraldusi teha nende teenistusse määramiseks suuskjalgrattur wõi ratsa wäeosadesse.

6. Suuskäppidesse wäljaantud malewa suuskäppide korrahoiu eest tuleb piilkult hoolt kanda, sest nende rikkimise eest on wastutawad kaitsejõud, kelledele need wäljaantud.

7. Korrahoiuks määret ja tõrwa on tarwilik osta üfuste jerasummade arwel.

8. Suuskäppide wormeerimisel ülejäänud suuskäppide kus suuskäppide pole wormeeritud, loondada alalistesse üfuses kogumise kohtadesse mõne pealiku wõi malewase hoolde alla, kes neid sportimiseks wäljaannab juhatusel poolt kindlaks määratud tafu eest (wõõrastele) wõi ilma tafuta.

9. Käesolew kawa on koostatud tundide järele selle eelusega ja teda näitlikult lühikeste harjutustega selgitatakse, kuna drillimine sünnib iga mehe poolt kodus iseseiswalt.

Ratskäppide õppeaine ja ulatus.

A. Talwisel ja suwisel perioodil (kuni suwilaagriteni).

1. (Näitlik selgitamine õppuse korraldaja poolt). Saduldamine ja walfastamine. (Wahjad, sadul, sadulale kuuluwad abinõud). Hobuse rakmete korrahoiid. Maneeshiõit — sündsäl maastikul. (Ratsariwi teenistus kaitsejõud, lehek. 72 ja ratsaõidu õpetus). Üldmõisted riivist. Pealikute kohad, juhtimiswiisid ja abinõud (Ratsar. kl. § 1—22).

1. Allüürid. Piiteratsanik ja liiteüfusus. Suund, joondumine ja liikumine. Põõrdes. Suuna muutmise. (Ratsariwi kaitse. § § 23—34 ja lisa lehek. 78—81)

1. Jao õppus: koosseis, põhiriwi, pealikute kohad, riwistused, sadulasse istumine ja mahatulemine. (Ratsariwi kaitse. § § 35—44).

1. Jao joondumine ja liikumine. Maneeshiõit (sündsäl maastikul) — illemine ühest allüürist teise. (Ratsar. kaitse. § § 23, 45—52).

1. Põõrdes ja suuna muutmise (drill). (Ratsar. kaitse. § § 52—55).

1. Jao kolonnid ja nende moodustamine (drill). (Ratsariwit. kaitse. § § 56—61).

1. Jao kolonnide liikumised, suuna muutmised ja ümberriwistused. Jao riwistamine põhiriwisel. (Ratsariwit. kaitse. § § 62—77).

1. Maneeshiõit (sündsäl maastikul) — taktistuste wõtmine. Ratsaõidu õpetus).

1. Jagu joonel. (Ratsariwit. fl. §§ 59—61 ja 78—82).

2. Jao lahkriwid. (Ratsariw. kaitf. §§ 73—80; 83—91).

1. Maneeshiõit (sündsäl maastikul) — wahetusõit ja takistuste wõtmine. (Ratsafõidu õpetus).

2. Jalustamine iga allüüri pealt — drill. (Ratsafõidu õpetus).

1. Maneeshiõit (sündsäl maastikul). Wahetusõit ja takistuste wõtmine. (Ratsafõidu õpetus).

B. Sügifestel taktistel õppustel.

P i i l k o n n a t e g e w u s: (antud ülesande lahendamise) maastiku ja waenlase luure; teadete kokkuseadmine ja äraasaamine; leppemärgid. (Ratsariwi luure — R. U. S. kwiitrikk 1928. a.

Z u r p a t r u l l i t e g e w u s: (antud ülesande lahendamise) maastiku ja waenlase luure. Moondamine. Lahingusse astumine ja tegutsimine waenlasega kokkupuutumisel. Umberkäimine wangidega. Wahepealsed teadete kogumise punktid. Teadete kokkuseadmine ja äraasaamine. Leppemärgid. (Ratsawäe luure — R. U. S. kwiitrikk 1928. a.).

Gaasikaitse l-dode üldine õppetawa 1933. a.

I. Õppepäiwil kohtadel.

Sündide arw.

1. Gaasijõja arenemise ajalugu: gaasiline, gaaside looduselised, gaasitatud maaala („Lahingugaasid ja gaasikaitse“ lhf. 5. „Gaasijõda meie oludes“ lhf. 7. „Sõjagaas“ lhf. 2).

1. Tähtsamate lahingugaaside omadused ja mõjuvus: lämmastawad, piisargaasid, üldmürgitajad, södwugaasid, aewastusgaasid. „Lahingugaasid ja gaasikaitse“ lhf. 18. „Gaasijõda meie oludes“ lhf. 16. „Sõjagaas“ lhf. 15).

1. Gaasirünnaku tehnika ja taktika. („Lahingugaasid ja gaasikaitse“ lhf. 9. „Gaasijõda meie oludes“ lhf. 25. „Sõjagaas“ lhf. 36).

2. Lahingugaasi kaitse alused ja selle wõimalused. („Lahingugaasid ja gaasikaitse“ lhf. 34. „Gaasijõda meie oludes“ lhf. 41. „Sõjagaas“ lhf. 94).

2. Eesti harjutustorbiku ja lahingtorbiku materjalosa ja hoolekannu. („Zuhndöörid gaasitorbikute käsitamiseks“ lhf. 5, 27, 33, 55, 58)

2. Praktilised harjutused gaasitorbiku käsitamiseks mitmesugustes

olukordades. „Zuhendid gaasitorbikute käsitamiseks“ lhf. 11 ja 55).

3. Gaasitamine gaasikambris — praktiliselt. (Abinõud: brombensüül ampulid, gaasitorbikud, stopper, rakettpüstol ühes gaasipadrunitega).

2. Praktilised harjutused gaasitorbiku käsitamiseks mitmesugustes olukordades. Gaasitorbikus rääkimise harjutused koos gaasitamise harjutustega — gaasitorbiku klaaside puhastamine, käsude andmine ja rääkimine telefoniga, gaasihaitmine. („Zuhendid gaasitorbikute käsitamiseks“ lhf. 11 ja 55).

3. **K a i t s e s ö d w g a a s i d e w a s t u:** gaasikindlad ülikonnad, kindad, saapad. **S a l w i d,** mida tarwitada naha lõhkemiseks: talci veneti 400,0 — zinci oxydat 200,0 — calci carbon 200,0. **S ü g e l e m i s e r a h u l d a m i s e k s:** Zinci sulfurici 10,0 — cupri 10,0 — spirit comphorati 50,0 — aq. destill 100,0. („Lahingugaasid ja gaasikaitse“ lhf. 55. „Ruidas kaitfen ennast sõjagaasi eest“ lhf. 24. „Zuhndöörid gaasidega mürgitatute rawimiseks“ lhf. 13 ja 19).

4. Gaasiülikondade käsitamine — praktilised harjutused: 1) püksesse riietumine, 2) kuue osa selgatõmbamine, 3) kuue osa nõõpimine, 4) sääre osa paeltega sidumine, 5) gaasisaabaste jalga panemine, 6) gaasitorbiku näole asetamine, 7) warukate sidumine, 8) kinnaste kätetõmbamine. (Riietumise õppuste teostamisel jagatakse õpilased paarikaupa, kusjuures ühed teisi abistawad).

2. Praktilised harjutused gaasitorbikute käsitamiseks mitmesugustes olukordades. Gaasitorbikus rääkimise harjutused koos gaasitamise harjutustega — gaasitorbiku klaaside puhastamine, käsude andmine ja rääkimine telefoniga, gaasihaitmine. („Zuhendid gaasitorbikute käsitamiseks“ lhf. 11 ja 55).

1. Toiduainete, relwade ja loomade kaitse. („Lahingugaasid ja gaasikaitse“ lhf. 58. „Sõjagaas“ lhf. 170; „Ruidas kaitfen end sõjagaasi eest“ lhf. 34).

3. Esmene abi mürgitatuile — praktilised harjutused. Selgitada iga lahingugaasi liigi kohta

lihtsamaid ja hädawajalikumaid abianõude wõtte — seda teemi wastawa eriteadlase puudusel käsitab kaitseleidu arst. („Ruidas kaitfen ennast sõjagaasi eest“ lhf. 38. „Zuhndöörid gaasidega mürgitatute rawimiseks“ lhf. 12. „Sõjagaas“ lhf. 190).

1. Ühiskaitse, selle elemendid ja gaasitarjendid. Wajadused, mis sunnivad sõdiwaid pooli otsima ühiskaitse, rahwauhiskaitse gaasitarjundeid ning selle arenemine ilmasõja kestel. Ühiskaitse wahendite ehitus ja skeemid. („Lahingugaasid ja gaasikaitse“ lhf. 60. „Ruidas kaitfen ennast sõjagaasi eest“ lhf. 19 ja 36. „Sõjagaas“ lhf. 154).

2. Gaasidiskipliin, luure waatlus, alarm ja gaaside ära tundmine. („Ruidas kaitfen ennast sõjagaasi eest“ lhf. 28. „Lahingugaasid ja gaasikaitse“ lhf. 71 ja 78. „Sõjagaas“ lhf. 166, 176).

3. **D e g a s e e r i m i n e** — praktilised harjutused — abinõud: 1) pulwerisaatorid, 2) rull- ja käsiõelad, 3) labidad, 4) foorlubi, 5) wäwelmaks, 6) süfinit-hape, 7) kapslid, 8) gaasikaitse ülikond, 9) torbikud. („Lahingugaasid ja gaasikaitse“ lhf. 75. „Ruidas kaitfen ennast sõjagaasi eest“ lhf. 27).

1. Ilmastiku mõju keemilises sõjas. Tähtsamad meteorologia mõõdu abinõud. („Lahingugaasid ja gaasikaitse“ lhf. 78. „Gaasijõda meie oludes“ lhf. 34).

1. Mürk ja mürgita suitsu ning udude tähtsus lahingus;

1. Suitsude ja udude jaotamine taktik. seisukohast;

2. Suitsude ja udude wastu kaitse leidmine;

3. Praktilised harjutused suitsu turnadega. („Sõjagaas“ lhf. 210).

II. Õppeabinõud ja õppewahendid.

1. „Sõjagaas“.

2. „Zuhendid gaasitorbikute käsitamiseks“.

3. „Lahingugaasid ja gaasikaitse“.

4. „Ruidas kaitfen ennast sõjagaasi eest“.

5. „Zuhndöörid gaasidega mürgitatute rawimiseks“.

6. „Gaasijõda meie oludes“.

7. „Lahingugaasidega komplekt ühes kas-tiga“.

8. Gaasitorbik — prantsuse R. S. C.

9. — Eesti E. i.

10. Wälitelesonid ja kaabel.

11. Kolmnurga wendamise aparat.

12. Sihtimise puksid.

13. Brombensüül ampullid.
14. Stopper.
15. Must püstirohi.
16. Rafetpüistol.
17. " padrunid.
18. Gaasfaiitse ülkond.
19. Safrid.
20. Murle.
21. Skeemid.
22. Pulverisaatorid.
23. Null- ja käsiõelad.
24. Labidad.
25. Kloorlubi.
26. Wäawelmaks.
27. Termomeeter.
28. Tuulelipp.
29. Bussol.
30. Baromeeter.
31. Süsinikhape kapslid.
32. "Juhendid G. R. W. alalhoidmiseks, kontrollimiseks ja parandamiseks" 1930. a.

Üldised korraldused.

1. Käesolewa kawa järele võtta läbi õppeained 1933. õppeaastal, et 1-ks sept. 1933/34. a. talwel perioodil. oleks võimaldatud uute ainete käsitamine.

2. Õppuste üldjuhiks ja korraldajaks on malewa gaasfaiitsepealik hra A. Tols.

Püstol-klp. (p. l.) meeskonna üldine õppetawa 1933. a.

Õppused kohtadel malewa instr. korraldusel.

I. P. l. materjaalosa. (instr. juhtimisel.)

Sundide arv

1. P. l. osad, nende nimetus ja otstarwe. (Ujut. lastm., viimane lehekülj).
1. P. l. osaline ja täielik koostwõtmine ning kokupanemine osalise ja täieliku koostwõtmise järele. (Ujut. lastm., lhf. 10 ja 11).
1. P. l. puhastamine ja hoolekande reegliid.
1. Osade koostöödamine: osade seis ja liikumised enne laadimist, laadimisel, luku winnastamisel ja automaattule andmisel. (Ujut. lastm. lhf. 12 ja 13).
1. Osade koostöödamine: osade tegewus üksikosalise tule juures ja kordamine. (Uj. lastm. lhf. 12 ja 13).

II. P.-l. tegewusharjutused. (instr. juhtimisel.)

2. Magasiinide laadimine ja tühjendamise. P.-l. laadimine ja tühjendamine. Käitewinna seadmine ja käitewinnast peastmine. Sihiku seadmine. Palge panemine — lamades käelt ja toelt. (Ujut. lastm. §§ 4 ja 5).

2. Sihiku seadmine, palgepanemine. sihtimine 25 mtr. peale, kukepeastamine — lamades küelt ja toelt, põlwelt, istudes ja püsti, kauguste määramine. (Ujut. lastm. § 6, pp. a, b, d, e ja lendjoone tabel).

1. Külwamise harjutused lamades (Ujut. lastm. 96, p. c).

Märkus: Tegewusharjutusi drillitakse igal laskeõppusel laskejuhatajate korraldusel lastmistest wabade meestega.

III. Laskejuhatajate õppused (instr. juhtimisel)

2. Aruannete koostuseadmine ja laskearaamatute pidamine.
2. Laskejuhatajate kohused õppelastmiste teostamisel ja tegewusharjutuste korraldamisel.

IV. Špelastmine

(laskejuhatajate korraldamisel).

2. Tutwustamine p.-l. tule- ja lahingomadustega — näitelastmine. (Ujut. lastm. §§ 1—3).
- 1 pw. II kl. špelastmise harjutus nr. 1. (Klassiharjutuste tabel ja §§ 8, 9, 12, 13, 17—21).
- 1 pw. II kl. špelastmise harjutused nr. 2 ja 3. (Klassiharjutuste tabel ja §§ 8, 9, 12, 13, 17—21).
- 1 pw. II kl. špelastmise harjutused nr. 3 ja 4. (Klassih. tabel ja §§ 8, 9, 12, 13, 17—21).
- 1 pw. II kl. špelastmise harjutused nr. 4 ja 5. (Klassih. tabel ja §§ 8, 9, 12, 13, 17—21).

V. Sügifestel taktikalistel õppustel.

Taktikalistel õppustel püstol-kuulip. meeskonnad tegutseswad l.-l. jagude koosseisus tegewtoimkonnana.

VI. Õppeabinõud ja õppewahendid.

1. Ujutised laskemäärused püstol-klp.
  2. Püstol-klp.
  3. Magasiinid ja magasinide kandekotid.
  4. Lahing- ja õpepadrunid.
  5. Puhastus- ja määrdenõud.
- Tegawara toimkonna mehed teewad kaasa kõik püstol-klp. meesk. õppused, wäljaarwatud lastmised.

VII. Üldised korraldused.

- 1) Püstol-klp. meestega, kes osa II klassi špelastse harjutusi täitnud jätkataks järgmiste harjutuste lastmist kuni uute 1-kt harjutusest toodud järjekorras alatakse. Kes kõik harjutused täitnud, korraldawad klassi harjutusi kuni uute määruste wäljaandmiseni.
- 2) Rõõbiti špelastmise harjutustega drillitakse tegewusharjutusi laskejuhatajate korraldusel.
3. Püstol-klp. meestel tuleb omada ja läbi teha õppused käesolewa kawa

ulatuses 1. sept. s. a., et 1933/34. a. talwifel perioodil oleks võimalik uusi alasi kawasse wõtta.

R. K. meeskondade õppetawa 1933. a.

A. Materjalosa.

Sundide arv

2. Näitlik lastmine r. l. mitmesugustel kaugustel: a) tulemõju ja omaduste wäljaselgitamiseks; b) tulemõju wähenemine kauguste walesti hindamisel 10—15%; c) raste klp. walesti hoidmise mõju tabawusele.
2. R. K. materjalosa kirjeldus.
2. R. K. osade koostöö laadimisel, lastmisel ja tühjastlaadimisel.
2. R. K. lahtiwõtmine ja kokupanemine igapäewasel puhastamisel.
1. R. K. luku lahtiwõtmine ja kokupanemine igapäewasel puhastamisel.
1. R. K. sihtipanel. Külwamis- ja tõstemehhanismide tegewus. Horisontaalne ja vertikaalne sihtipanel. Sihiku ja külgsihiku ülesanded lastmisel.
1. Osade koostöö lastmisel — kuidas sünnib last r. l.-st.
1. Osade koostöö lastmisel — r. l. raua sulgemine lasu momendil; raua liikumine pärast lasu sündimist.
1. Osade koostöö lastmisel — luku wälisosa wastastikune ajetus luku liikumisel; luku sisemiste osade koostöö.
1. Osade koostöö lastmisel — luku osade koostöö automaattule juures.
1. R. K. lasketakistused — takistused, mis tulewad ette lohakusest või osuse puudusest r. l. laskewalmis seadmisel.
1. R. K. lasketakistused — takistused, mis põhjustatud osatamatu või lohaka tegewusega r. l. juures tulistamisel.
1. R. K. lasketakistused — takistused, mis olenewad r. l. osade murdumisest või rikkimisekust.
1. R. K. hooldamine hoidmisel ruumis, õppustel ja lastmistel.
1. R. K. laskewalmis seadmine — raswa mähise panemine, wee sisse panemine, liikuwate osade kordaseadmine.
1. läbiwõetud aine kordamine.

B. R. K. käsitamine.

1. R. K. ülesseadmine ratastele. Tegutsimine külwilana

kaudne ja täpse töstemehanismiga.

1. R. R. ülesseadmine jalgadele ja jalgadelt ratastele. Saaduri tegemus lastmisel.

1. Saadimine automaat tule jaoks. Sühjaaks laadimine. Luku sissepanemine ja väljavõtmine.

1. Saadimine üksikute jaoks. Sühjaakslaadimine. Luku sissepanemine ja väljavõtmine.

1. Horisontaalne sihtipaneel; töötamine külge- ja töstemehanismidega.

1. Vertikaalne sihtipaneel; töötamine külge- ja töstemehanismidega.

C. Lasteabinõud ja nende kasutamine.

2. Üldine tutvunemine linditoppimise masinaga. Lindi kontrollimine enne toppimist. Tegelik töötamine lindi toppimise masinaga. Taktuse äratundmine ja kõrvaldamine. Lindi kontrollimine pärast toppimist.

D. Lastmised.

3. Öppelastmise harjutus nr. 1.

3. Öppelastmise harjutus nr. 2.

Märkused: 1) igal väljaõppusel ja lasteharjutustel võtta kauguste hindamist kuni 1200 mtr. ja igal lasteharjutusel lintide laadimist.

2. Kawa läbi võtta talvisel ja kevadisel perioodil, et juwilaagrites oleks võimalik lasteharjutusi ja karikawõistlusi ära pidada.

Öppuste ettevalmistamine ja läbiwiimine.

Igal öppuse korraldamisel on kolm momenti:

a) öppuse ette valmistamine;

b) öppuse läbiwiimine ja

c) korraldatud öppusest järelduste tegemine.

Iga öppetegewus läheb siis hästi lorida ja annab maksimaalseid tulemusi, kui ta on aegsasti, põhjalikult ja üksikasjalikult ette valmistatud, seepärast tuleb eriline tähelepanu juhtida tegewuse detailsele ettevalmistusele. Sootust, et ette võetud tegewus iseenestest läheb lorida ehk lootust, et ühe või teise ettevalmistuse töö teen öppuse ajal, ei tohi olla. Sellele järgneb pettumus. Iga ettevalmistuse töö, mis annab end ära teha enne öppetegewuse algust, tuleb ka aeglasti, enne tegewuse algust, läbi wiia.

Igal öppuse korraldajal peab olema kindel kawa, milles märgitakse:

Öppuse aeg ja aja jaotus;

Öppusest osawõtjad;

Öppejõud ja abijõud (wõistlustel, harjutustel jne.), nende jaotus ja ülesanded ning tegewus (kes, kus ja mis tehakse);

Öppeabinõud ja materjalid, mis waja öppusel;

Sühise öppuse läbiwiimise konspekt („meelespea“).

Öppuste ja kõigi öppetegewuse ettevalmistamisel kontrollida, kas antud käsud ja korraldused on kohale jõudnud ja täitmist leidnud.

Öppetegewuse ajal peab korraldaja teraselt jälgima ja korregeerima tegewust — seal „käed külge panema“, kus selleks on wajadus.

Igale tegewusele järgneva kriitiline suhtumine ja järelduste tegemine. Et puudusi ära hoida — märkida ära, millised hääd ja halwad küljed tulid esile.

Öppuste ettevalmistamisel ja kawade koostamisel käsitada metoodilisi näpunäiteid ja juhtnõude, mis awaldatud kaitsewäe üldöppekawades noorte ja reameeste väljaõpetamiseks. Nimetatud raamatuid saab osta Tallinnast, „Sõduri“ toimetusest, Toom-Kooli t. nr. 7.

(R. Saar)

major, Harju malewapealik.

Rehaline kaswatus.

Awaldan teadmiseks kl. peastaabi whk. 18. I. s. a. — Nr. 857:

„Wilekatest lumeoludest tingituna on Raitseleidi Peastaap sunnitud tegema muudatusi Raitseleidi talispordi tegewuse tähtaegades alljärgnewalt:

1. Propaganda suusatamine ümber Eesti, mille alguse tähtajaks 22. jaanuar s. a., liikatakse edasi kuni lumeolude paranemiseni.

Uus tähtaeg saab malewatele hiljem teatawaks tehtud.

2. Üleriiklikud Raitseleidi, kaitsemäe, politsei ja piiriwalwe wahelised suusatamise wõistlused saawad ära peetud Aegwiidus 3.—5. märtsini s. a. Wõistluste kawas muudatusi ei tule.

3. Üleriiklikud Raitseleidi suusatamise wõistlused 18 ja 50 km. saawad ära peetud Aegwiidus 25. ja 26. webruaril s. a.

4. Suusküste jagude tähesuusatamine rakmetes saab ära peetud märtsikuul. Tähtaeg teatatakse hiljem.

Wõimalik, et allpool mainitud tähtaegades peastaabil tuleb veel muudatusi teha kui ilmastiku ja lumeolud seda nõuawad.

II.

1. Malewa meister-suusawõistlused peetakse pühapäewal, 19. weebr. k. a. Rogumie Rõmmel, Pioneerpataljoni staabi juures kell 09.30, kus ka wõistlejad end üles annawad protokollidesse sissekandmiseks.

2. Wõistlusalad:

1) 5 km. noortele (alla 17 a. wan.),

2) 10 km. B klassis,

3) 10 km. wanade klassis,

4) 18 km. üldklassis,

5) 30 km. üldklassis,

6) 10 km. patrullsuusatamine (3 meest + 1 warumees).

3. Wõistlustest osawõtmine piiramata arwul.

4. Auhinnad. A. Istitikud auhinnad: igas klassis kaks esimese koha wõitjat omawad isikliku wäärtusliku auhinna, kolmas — diplom. B. Rändauhinnad — endised, mis eelmiste aastate wõitjail tuleb kaasa wõtta wõi ära saata malewa staapi, hiljemalt 10. weebr. s. a.

5. Sõit raudteel — malewa staap saadab wälja 50% hinnaalandusega sõidupiletid soowijatele nõudmise järele.

6. Riietus ja warustus. Rõikidel wõistlusaladel, wäljaarwatud 10 km. patrullsuusatamine, on riietus waba. 10 km. patrullsuusatamisel on riietus ja warustus järgmine: riietus: 1. aluspesu; 2. kaitseleidi wormi kuub (frents ehk suwe pluus) ja püksid (on lubatud ka pikad püksid); 3. jääsaapad ehk poolsaapad; 4. kaitseleidi wormi müts. Warustus: 1. malewates tarwitusel olew wintpüks tägita; 2. wõõrihm; 3. kaks padrunitastut 45 lahingpadruniga, milledest lõppu jõudmisel 40 padrunit peab alles olema. Kui wõistlustel selgub, et meeskonna riietus ja rakmed ei wasta allpool loetletud tingimustele, langeb meeskond wõistlustest wälja.

Märkus: Lubatud on tarwitada ka suusasaapaid ja igasugu suusaseid.

Patrullsuusatamine.

10 km. patrullsuusatamise meeskond koosneb 3-est wõistlejast ja 1-est warumehest.

Kui meeskonna warumees on asetanud wäljalangenud wõistlejat enne lastmist, wõtab ta lastmisest osa, wastasel korral mitte.

Kui märklauda on lastnud wõõras meeskond ja seal on tabamusi üle 15, arwestatakse ainult 15 tabamust.

Kui mõnel wõistlejal juhtub pikendatud last wõi tõrge, annawad kohtunikud temale täiendawa lastu.

Askmiseks tarvitab wõistleja padruni kaasasolewast tagawarast (45 padrunit).

Kui wõistleja meeskonna mõni wõistleja lastis wälja rohkem kui 5 padrunit, langeb terve meeskond wõistlustest wälja.

Neg arwestatakse meeskonna wiimase (kolmanda) mehe järele.

III.

Uwaldan teadmiseks J. J. „Kalewi“ whk. 1. weebr. s. a.:

„Käesolewaga lutsun osa wõtma Ekraweliidu loal ja määruste kohaselt 5. märtsil s. a. peetawaist Cesti estwõistl. Kreeka-Rooma maagdi.

Wõistlused peetakse 7-s wõistlustaalus ja nimelt: 56, 61, 66, 72, 79, 87 ja üle 87 kg.

Wõistlejate kaalumise laup., 4. märtsil kella 3—5 p. l. „Kalewi“ ruumes, Gonfiori t. 4. Wõistluste algus kell 7 õ. seltsi wõimlas, Gonfiori t. 4.

Wäljaspoolt Tallinna osawõtjaille prii korter. Bastawa soowiwaldufega tuleb esineda wõistlejate ülesandmisel.

Ülesandmisi wõetakse vastu kuni 27. weebuarini 1933. a., E. S. S. „Kalewi“, Tallinn, Gonfiori 4. Ülesandmisel teatada wõistlejate kohalejaabumise aeg ja korterisoowijate arv.

Iga ülesantud wõistleja pealt saadab ülesandja organisatsioon ühes ülesandmisega 1 kroon tagatist, misjagune summa langeb korraldaja kasuks ülesantud wõistleja mitteosawõtu puhul. Tagatis antakse tagasi seltsi esindajale ehk wõistlustega warustatud wõistlejale.

IV.

Malewa rastejõustiku wõistlused käesolewal aastal peetakse 9. aprillil s. a. Rosel, mitte aga 5. märtsil s. a. Tallinnas, nagu warem oli wälja kuulutatud.

V.

Meriiklised rastejõustiku wõistlused Cesti Spordi Kesliidu korraldufisel peetakse Tallinnas 5. märtsil s. a. Wõistlustest osawõtjail end ülesanda malewa kaapi, hiljemalt 1. märtsiks s. a.

VI.

Rohila üff. rühma korraldufisel peetakse 12. märtsil s. a. Rohilas rahwuslised poksi wõistlused algajatele kõitides kaaludes.

(R. Saar)

major, Sarju Malewa pealt.

Mitkuste pealike korraldufused.

Sageri kompanii kaitseiltillastele.

Palun kõigil kaitseiltillastel koguda Wabariigi XV aastapäewal kell 10.30 Sageri wallamajja, osawõtmiseks korraldatawast paraadist, rongikäigust ja aktusest.

Ilmuda wormis ehk käelintidega warustatult.

(M. Karp),
komp. plf.

Laitse kompanii kaitseiltillastele.

I.

Wabariigi XV aastapäewal peetakse endiste aastapäewade eesjuul aktus Laitse koolimajas. Kaitseiltillastel, soowitaw aktusele ilmuda wormis ehk wähemalt käelindiga warustatult.

Uttuse algus kell 12.00.

II.

Romanii laskeharijutused peetakse 1. ja 12. märtsil s. a. algusega kell 10.30.

(W. Wiit),
komp. plf.

Jõeletme kompanii kaitseiltillastele.

Wabariigi XV aastapäewal korraldatakse:

1. Jägala — oma kodu ruumes aktus, algusega kell 13.00 ja õhtul pidu.

2. Jõeletmes — koolimaja ruumes aktus, algusega kell 13.00.

Osawõtmine aktustest ja pidust kõigil kaitseiltillastel ja naiskodukaitse liikmetel wäga soowitaw.

(J. Jõgi),
komp. plf.

Juuru malewonnale.

24. weebuaril pühitsetakse wabariigi 15-dat aastapäewa. Iga kaitseiltiltase ülim kohus olgu selle päewa pühitsemise heaks lordaminekuskas kaasaandata. Seepärast palun tingimata kõiki malewonna malewasi, ratsakomandot ja ka naiskodukaitse liikmeid osawõtta wabaduspäewa pühitsemisest Juuru alewis.

Rogumine 24. weebuaril 1933. a. kell 12 p. Juuru algkooli ruumes. Ilmuda ilma relwadeta, kuid käelindiga ja kellel wromi riided — siis wormiriie-tuses.

(G. Tutt),
Juuru mal. plf.

Sarku kompanii kaitseiltillastele.

I.

Wabariigi XV a. paraadist osawõtjail — Sarku, Habersti, Lasuja rühma ja ratsakomando kaitseiltillastele ilmuda Sarku wallamaja juure kell 14.30. Tabasalu ja Sörwe rhm. kaitseiltillastel ilmuda Rannamõisa koolimaja juure kell 14.30.

Ilmuda relwadeta, osawõtt kõigile kohustataw.

II.

„Sarjulase“ 1933. a. tellimise raha rühma pealikel sissekassseerida ja minule äratuua hiljemalt 24. weebr. s. a.

(M. Suharow),
kompanii pealt.

Sarju-Nisti kompanii kaitseiltillastele.

Noorte kaitseiltiltaste õppus on 26. weebuaril s. a. kell 12.00, Nisti koolimajas. Ilmumine noortele sunduslik.

Kaitseiltiltased, kellel puuduwad käesidemed, palun need kiires korras omale muretseada. Käesidemeid saab prl. S. Maritow'ilt.

Kontrollkogumine kõigile kaitseiltillastele on 12. märtsil s. a. kell 12.00. Ilmumine wäljaantud warustusega kõigile sunduslik.

(J. Käsberg),
komp. pealt.

Keila I-se (walla) kompanii kaitseiltillastele.

I.

Wabariigi XV aastapäewal ilmuda kõigil kaitseiltillastel täies rätmes relwadega Keila wallamajja kella 11.00, korraldatawast paraadist ja sellele järgnewast aktusest osawõtmiseks.

II.

Kaitseiltiltased, kelledele weel warustust pole wäljaantud ja kontrollkogumistest osawõtnud pole, ilmuda wallamajja 24. weebr. s. a., kell 09.00.

(A. Uiter)
Komp. pealt.

Rohila kompanii kaitseiltillastele.

Palun kõigil kaitseiltillastel ilmuda Wabariigi XV aastapäewal kell 09.30 Rohila wallamajja.

Ilmumine relwadega wahtkonna rafmes.

(S. Järw)
Kom. pealik.

Rohila komp. II rühma kaitsealastele.

Rühma lastmised peetakse Rohila lasterajal 19. weebr. ja 3. märtsil s. a. Kogumine lasterajal kell 09.30.

(E. Ereubladt)
Lastejuhataja.

Ruimetja ühiku rühma kaitsealastele.

Kes veel soovivad kodusel teel valmistada endale suuske, neile annab tarwituse korral lahtelt õpetust koha-peal härra J. Ruudi — koolimajas. Härra J. Ruudi valmistab suuske ka tellimise peale 3 krooni 50 senti töötasu juusa paarilt. Töö on puhas ja korralik.

(J. Grauberg)
Ruimetja ü. r. plf.

Naistodufaitse ala.

Harju malewa pealiku käskkir.

Nr. 7.

Tallinnas, 13. webruaril 1933. a.

§ 1.

Lugeda asutatuks naistodufaitse Harju ringkonna Malewa — Staabi jaostond, arwates 9. weebr. s. a.

Noortekotkaste ala.

Avaldan teadmiseks ja täitmiseks Kaitseministri vkh. 17.XII 32.Nr.1375:

„Eesti heakäekäik, julgeolek ja õnnelik tulevik ei olene üksi meie riigi sõjalisest jõust, vaid kogu kodanikkude meelsusest, aususest, teovõimest ja valmisolekust ohvrite kandmiseks, kui seda nõuavad riiklikud huvid.

Kodanikkude meelsus ja kõikumatu tahe elada vabadena iseseisvas rahvusriigis, pühendada kogu oma jõud ülesehitavaks tööks, olla alati valmis kaitsma Eestit vaenulikkude jõudude vastu, tuues tarbekorral ohvriks kallima vara — oma elu — see loob

§ 2.

Naistodufaitse Harju ringk. lugeda wastu võetuks alljärgnewad kodanikud:

Alawere jaostonda: Weera Pomerants — arwates 9. weebr. s. a.

Sageri jaostonda: Meta Mesila — arwates 9. weebr. 1933. a.

Juuru jaostonda: Leida Adamson — arwates 1. jaan. 1933. a.

§ 3.

Naist. Harju ringkonnast lugeda lahkunuts alljärgnewad naistkonna liikmed:

Järlepa jaostonnast: Elfriede Lammets ja Marie Susi, mõlemad elutoha muutmise tõttu, arwates 31. detf. 1932. a.

Raasiku jaostonnast: Juulie Kuust ja Helmi Södmann, mõlemad omal soovil, arwates 23. jaan. 1933. a.

(R. Saar)
major, Harju malewa pealik.

Ringfond toitlustas 1932. / 1933. a.

Nr. nr.	Mis puhul toitlustatud	Toitlustaja jaostond	Toitlustatud	Restwus	Matsma läinud Kr.	Matsma läinud inimese peale
1	Malewa laager	Saue ja Satu jst.	1100 inim.	2 päewa	362.—	à 33 fnt.
2	Kuusalu mlf. laager	Anija jst.	300 "	2 "	94.51	" 31,5 "
3	Raitüla noortokt. laager	Raitüla jst.	35 "	3 "	28.83	" 82,3 "
4	Kloostri " "	Kloostri jst.	30 "	3 "	21.49	" 71,6 "
5	Anija " "	Anija jst.	50 "	3 "	42.86	" 85,7 "
6	Warbola " "	" "	30 "	3 "	18.—	" 60 "
7	Saue " "	Saue jst.	40 "	3 "	30.88	" 77,2 "
8	Anija taktik õppused	Anija jst.	250 "	2 "	43.25	" 17,3 "
9	Laitse " "	Laitse jst.	200 "	2 "	41.—	" 20,5 "
10	Raitüla " "	Raitüla jst.	250 "	2 "	54.80	" 21,9 "
11	Habaja " "	Triigi jst.	210 "	2 "	23.74	" 11,3 "
12	Wäana " "	Paldisi jst.	250 "	2 "	31.96	" 12,8 "
13	Malewa rastejõust. wõiftl.	Keila jst.	60 "	2 "	30.72	" 50,1 "

Ringkonna juhatus awaldab tänu kõigile jaostondadele töö eest, eestkätt Triigi jaostonnale, kes toitlustas kõige odavamini, kulutades mehe kohta ainnlt 11,3 senti.

13. jaanuaril, 1933. a.

Kloostri

(M. Wore).
Ringk. esinaine.

kindla moraalse aluse Eesti iseseisvuse säilitamiseks.

Teiselt poolt võitlus nõuab kehaliselt tugevaid ja terveid, vaimliselt arenenud, kindla iseloomuga ja algatusvõimelisi võitlejaid, kes rõõmsa meelega on valmis läitma oma kohuseid rahva ja riigi vastu.

Riigi ja kaitseväe huvides on tähtis meie noorte kasvatamine isamaalikus vaimus, nende moraali ja füüsiliste võimete järjekindel ja harmooniline arendamine täiuslikkuse suunas. Need ülesanded on oma peale võtnud, peale kodu ja kooli, vabatahtlikud noorsoo-organisatsioonid: „Noorkotkad“ ja „Eesti skoutide ma-

leva“, keda juhivad ärksamad riigi- ja seltskonnategelased.

Mõlemad organisatsioonid taotleavad noorte riikliku kasvatuse sihte ja püüavad neid arendada vaimliselt ja kehaliselt tublideks, ausameelseteks ja isamaaarmastajateks kodanikeks, kes omaksid kindla iseloomu, suure enesevalitsemise, töörõõmu ja tugeva tahte alatud ülesannete lõpule viimiseks, olles, aktiivsed, algatusvõimelised ja mehised igapäevases reaalses eluvõitluses.

Nende õilsate kasvatuslikkude sihtide saavutamine noorte organisatsioonides on seda hõlpsam ning nende tegevus võib areneda seda hoogsa-

malt ja soodsamais tingimuses, mida energilisemalt seltskondlikud organisatsioonid, omavslitsuse- ja riiklikud asutised ning organid neid toetavad.

Arvesse võttes ülalnimetatud noorsoo-organisationsioonide tähtsust meie noorte kasvatamisel omariikluse vaimus, noorte moraalsete ja füüsiliste võimete arendamises ja nende ettevalmistamises aktiivseteks tahtevõimsateks ja töökatteks riigi kodanikudeks panen diviisi- ja väeosa- ning neile vastavatele ülematele südame peale, aidata igal viisil kaasa nimetatud noorsoo-organisationsioonidele, et need saaksid töötada edukalt, võrudes elujõulisteks noorte koondisteks, kus areneks isamaadarmastav, tahtejõuline ja teovõimas uus põlv, kelle kätte võiks tulevikus julgusega

usaldada iseseisva Eesti saatuse juhtimise. Ühes sellega loen väga soovitatavaks, et ka kaitseväelased võimaldaksid oma lastele osa võtta ülalnimetatud noorsoo-organisationsioonide tööst ja elust. Niiviisi näidates head eeskuju taistele kaaskodanikkudele.“

(E. K a n s m a n n.)
Maleva vanem.

Särgmine „Sarjulane“ ilmub
15. märtsil 1933. a.

Rõigile üfuste pealikutele ja jaoskonna efinaiistele.

Arvaldan teadmiseks kaitseliidu ülema kff. nr. 10 — 11. weebr. 1933. a. „On möödnud üle 13 aasta Wabadusföjast, mil kindlustati meile rahvuslik ifeolemine ja riiklik ifeseiswus. Püstitamata on weel üleriikiline Wabadusföja mälestusmärk, mis sümboliseeriks meie rahwa kangelaskiffust ja wifadust ennaftalgawas wöitluses meie wabaduse eest ja säilitafse seda tulewastele põlwelede.

Üleriikliku Wabadusföja mälestusmärke püstitamine on oma ülessandeks wötnud Wabadusföja Mälestamise Komitee, kes töötab Wabariigi Walitfufe poolt kinnitatud Wabadusföja mälestamise kapitali põhimääruste alusel. Wabadusföja Mälestamise Komitee

abiorganiteks on loodud kohalikud komiteed, kus efimeesteks on kohalik linna- napea wöi maawalitfufe efimees. Wabadusföja Mälestamise Komitee on pööranud kõigi organisafioonide, asutuste ja ettevötete poole, korraldada Wabariigi 15. aastapäewa pidusifd, mille sissetulekud terwelt wöi osaliselt lähelfid mälestusmärke fondi heaks.

Kaitseliit on alati kaasa läinud kõigile rahwuslistele algatustele. Teeme seda suure walmisolekuga ka see kord.

Peaks soowitawaks, et kõik malewad ja kaitseliidu allüfused astuffid tihedasse koostöösse kohaliste komiteedega ja kõigiti kaasa aitaffid Wabadusföja mälestusmärke püstitamise

Trükitöid kõige soodsamalt tellite

Trükitööstus „EHA'SI“

Tallinnas, Linda 7. Tel. 465-12.

heaks kordaminekuks oma taastöö ja aineliste toetustega.

Palun Teid kõigiti kasaaidata, läbi- rääkides jaoskonna efinaiisega.

(R. Saar)
major, malewapealik.

(W. Uilp)
sekretär.

Wäljaandja: Sarju malewa staap.
Wastutaw toimetaja: R. Saar.